

Türk Din Psikolojisi Dergisi
Turkish Journal for the Psychology of Religion

Sayı: 11 • Haziran 2025 • 179-268
Issue: 11 • June 2025 • 179-268

**Türk Din Psikolojisi Dergisi'ndeki
Bilimsel Yayınlar (2020-2024) Üzerine Bibliyometrik Analizler**

Bibliometric Analyses of Scientific Publications (2020–2024) in the
Turkish Journal for the Psychology of Religion

Mustafa Koç

Prof. Dr. | Professor
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi | Eskişehir Osmangazi University
İlahiyat Fakültesi | Faculty of Theology
Din Psikolojisi Ana Bilim Dalı | Department of Psychology of Religion
✉ mustafa.koc@ogu.edu.tr | 0000-0003-1299-7963
Eskişehir | Türkiye

<https://doi.org/10.59379/tdpd.1696872>

Türk Din Psikolojisi Dergisi
Turkish Journal for the Psychology of Religion

Makale Bilgisi	Article Information
Makale Türü • Article Type	Araştırma Makalesi • Research Article
Geliş Tarihi • Received	10 Mayıs 2025 • 10 May 2025
Düzeltilme Tarihi • Revised	18 Haziran 2025 • 18 June 2025
Kabul Tarihi • Accepted	18 Haziran 2025 • 18 June 2025
Yayın Tarihi • Published	30 Haziran 2025 • 30 June 2025
Değerlendirme • Review	Çift Taraflı Kör • Double-Blind
Hakem • Peer-Review	Dış-Bağımsız • External-Independent
Benzerlik Taraması • Similarity Check	Tamamlandı • Completed
Etik Onay • Ethical Approval	Etik Gerekmez • Ethics Not Required
Çıkar Çatışması • Conflict of Interest	None • Yok
Finansman • Funding	Finansman Yok • No Funding
Lisans • License	Creative Commons BY-NC 4.0
Dergi İletişim • Journal Contact	https://dergipark.org.tr/tr/pub/tdpd

Ö z e t

Bu makalede, 2020 yılında yayın hayatına başlayan Türk Din Psikolojisi Dergisi'nin 2020-2024 yılları arasında yayınlanan 1. ile 10. sayıları arasındaki bilimsel yayınların bibliyometrik analizleri yapılmıştır. Makalenin temel amacı, derginin alan tarihine olan akademik katkılarını değerlendirek, söz konusu dönemde yayınlanan sayılardaki bilimsel ürünleri, bu araştırmaya yönelik çeşitli nitel parametreler aracılığıyla bilimsel bir perspektiften incelemektir. Yapılan analizler sonucunda elde edilen başlıca bulgular aşağıda sıralanmıştır: (i) Dergide toplam 102 yazarın akademik yayını bulunmakta olup tamamı (% 100) Türkiye merkezli kurumsal yapılara bağlıdır. (ii) Akademik unvan dağılımında; % 16,67'si profesör, % 5,88'i doçent, % 4,90'ı doktor öğretim üyesi, % 6,86'sı "Dr." unvanlı araştırmacılarıdır. Ayrıca, % 34,31'i yüksek lisans, % 22,55'i doktora öğrencisi; % 3,92'si araştırma görevlisi, % 0,98'i doktor öğretim görevlisi, % 0,98'i doktor öğretmen ve % 2,94'ü öğretmendir. (iii) Toplam 86 akademik ürün içeriğinin % 81,4'ü tek yazarlı, % 18,6'sı iki yazarlı çalışmalardır. Üç veya daha fazla yazarlı yayın bulunmamaktadır. (iv) Yazarların % 71,57'si üniversitede görevli ya da lisansüstü öğrencisi, % 12,75'i MEB, % 8,82'si diğer kamu kurumları, % 6,86'sı DİB çalışandır. (v) Bilimsel yayınların ise % 68,60'ı makale, % 27,90'ı kitap incelemesi ve % 3,50'si söyleşidir. (vi) Makale temalarında % 18,6 ile "dindarlık ve psikolojik değişkenler" öne çıkmakta; bunu % 13,6 oranıyla "biyografik çalışmalar" ile "gelişim dönemi ve dinsel gelişim" izlemektedir. % 10,2 oranında "psikopatoloji ve dinsel başa çıkma", "ahlak, değerler ve sosyal psikoloji" ile "din, kimlik ve kültür" temaları da dikkat çekmektedir. (vii) Kitap incelemelerine konu olan çalışmaların % 33,3'ü "din psikolojisi kuram ve literatürü", % 20,8'i "pozitif psikoloji ve din ilişkisi", % 16,6'sı ise "psikoterapi, ruh sağlığı ve din" temalarına aittir. (viii) Makalelerin % 67,8'i ampirik (n=40), % 32,2'si teorik (n=19) içeriklidir. (ix) Kitap incelemelerinde % 66,7'si teorik (n=16), % 33,3'ü ampirik (n=8) yapıdadır. (x) Makalelerde en fazla % 59,3 oranında dokümantasyon (n=35) tekniği kullanılmış; ardından % 25,4 ile nicel (n=15), % 13,6 ile nitel (n=8) ve % 1,7 ile karma yöntem (n=1) gelmektedir. Meta-analize ise hiç yer verilmemiştir. (xi) Kitap incelemelerine konu olan eserlerin % 66,7'si dokümantasyon (n=16), % 20,8'i nicel (n=5), % 12,5'i nitel (n=3), % 4,2'si karma (n=1) yöntemlidir. Bu ürün çeşidinde de meta-analiz tercih edilmemiştir. Sonuç olarak, Türkiye'deki ilk ve tek (2025) akademik alan dergisi olan adığeçen bu derginin, Türk din psikolojisi literatürünün gelişimine bilimsel düzeyde önemli katkılar sunan akademik bir platform işlevi gördüğü tespit edilmiştir.

A n a h t a r K e l i m e l e r

Din psikolojisi • Akademik dergi • Literatür gelişimi
Dergi tarihi • Bibliyometrik analiz

A b s t r a c t

This article presents a bibliometric analysis of scientific publications in the Turkish Journal for Psychology of Religion, issues 1 through 10, published between 2020-2024. The purpose is to evaluate the journal's academic contributions and examine published scientific outputs using various qualitative parameters. Key findings are as follows: (i) A total of 102 authors contributed academically, all (100 %) affiliated with Turkey-based institutional structures. (ii) In terms of academic titles, 16.67 % were professors, 5.88 % associate professors, 4.90 % assistant professors, and 6.86 % researchers with the title "Dr." Additionally, 34.31 % were master's students, 22.55 % doctoral students, 3.92 % research assistants, 0.98 % doctoral lecturers, 0.98 % doctoral teachers, and 2.94% teachers. (iii) Of 86 academic outputs, 81.4 % were single-authored and 18.6 % co-authored. Publications with three or more authors were not present. (iv) Regarding author affiliations, 71.57 % were employed at universities or enrolled in graduate programs, 12.75 % worked at the Ministry of National Education, 8.82 % at other public institutions, and 6.86 % at the Presidency of Religious Affairs. (v) Concerning publication types, 68.60 % were articles, 27.90 % book reviews, and 3.50 % interviews. (vi) Among article themes, "religiosity and psychological variables" stood out at 18.6 %, followed by "biographical studies" and "developmental period and religious development" at 13.6 % each. Additionally, themes such as "psychopathology and religious coping," "morality, values, and social psychology," and "religion, identity, and culture" attracted attention at 10.2 %. (vii) Book review themes included "theories and literature in psychology of religion" at 33.3 %, "positive psychology and religion" at 20.8 %, and "psychotherapy, mental health, and religion" at 16.6 %. (viii) Articles were 67.8 % empirical (n=40) and 32.2 % theoretical (n=19). (ix) Book reviews were 66.7 % theoretical (n=16) and 33.3 % empirical (n=8). (x) Documentation technique was used most frequently in articles at 59.3 % (n=35), followed by quantitative at 25.4 % (n=15), qualitative at 13.6 % (n=8), and mixed methods at 1.7 % (n=1). No meta-analysis studies were conducted. (xi) Among reviewed books, 66.7 % employed documentation (n=16), 20.8 % quantitative (n=5), 12.5 % qualitative (n=3), and 4.2 % mixed methods (n=1); meta-analysis was not utilized. In conclusion, it has been determined that this journal, which is the first and only (2025) academic journal in its field in Turkey, serves as an academic platform that significantly contributes scientifically to the development of the Turkish psychology of religion literature.

K e y w o r d s

Psychology of religion • Academic journal • Literature development
Journal history • Bibliometric analysis

Giriş

Modern toplum yapılarında artan bireyselleşme ve sekülerleşme süreçleriyle birlikte, bireylerin dinsel yaşantılarında derinleşen bir psikolojik çözülme gözlemlenmektedir. İnanç sistemlerinin bireysel kimlik oluşumu üzerindeki etkisinin giderek zayıflaması, bireyin anlam dünyasında belirsizliklere yol açan psiko-teolojik kırılmaları beraberinde getirmiştir. Bu doğrultuda din psikolojisi, bireyin dinsel inançlarını, ibadet pratiklerini, manevi deneyimlerini ve değer temelli yönelimlerini bilimsel bir zeminde analiz eden bir din bilimleri ve psikoloji alt araştırma alanı olarak tanımlanabilir. Alanda yürütülen araştırmalarda, bireyin dinsel kimlik gelişimi, dinsel tutum ve davranışların yapılandırılması, dinsel başa çıkma stratejileri ve kutsal deneyimlerin ruh sağlığı üzerindeki etkileri gibi temalar öne çıkmıştır (Hood, Hill ve Spilka, 2009: 1–53; Emmons, 1999: 5–24). Bu kapsamda din psikolojisinin, bireyin psiko-teolojik örüntüleri ile ruhsal denge mekanizmaları arasındaki çok katmanlı ilişkiyi bilimsel bir metodoloji kullanarak çözümlemeyi hedeflediği söylenebilir.

Din psikolojisi, bireyin dinsel yaşantılarını yalnızca bilişsel düzeyde değil, aynı zamanda duygusal, tutumsal, davranışsal ve gelişimsel düzeylerde ele alan çok boyutlu bir bilimsel inceleme alanı olarak tanımlanmıştır. Alana yönelik yapılan kuramsal ve ampirik çalışmalarda, inanç gelişimi, dinsel kimlik oluşumu, dinsel tutumların biçimlenme süreci, dinsel başa çıkma ve dua pratiklerinin terapötik etkileri, dinsel gelişimin psikolojik dinamikleri gibi temaların öne çıktığı görülmüştür (Paloutzian & Park, 2013: 3–19). Bu kapsamda bireyin dinsel yönelimi, yalnızca sosyo-kültürel koşullardan etkilenmekle kalmayıp aynı zamanda kişilik örüntüleri, travmatik deneyimler ve yaşam döngüsündeki kriz evreleriyle de karmaşık bir etkileşim içerisinde. Bu durum, din psikolojisinin tematik eko-sistem temelli bir yaklaşımla bireyin dinsel yaşantısını çok katmanlı bağlamlar içerisinde değerlendirmesini gerekli kılmaktadır. Dolayısıyla, bireysel dinsel yaşantılar; yalnızca metafizik bir yönelim değil, aynı zamanda ruhsal iyiliği destekleyen, anlam üretimini sağlayan ve kimlik sürekliliğini pekiştiren dinamik bir yapı olarak analiz edilmektedir.

Çağdaş psikoloji kuramlarında bireyin ruhsal denge arayışında, dinsel yaşantının yalnızca metafizik bir yönelim olarak değil; aynı zamanda psikolojik işlevselliği biçimlendiren merkezi bir etken olarak değerlendirildiği görülmüştür. Özellikle anlam üretimi, benlik bütünlüğü ve yaşam amacı gibi temel psikolojik yapılarla kurduğu ilişki üzerinden, dinsel inançların bireyde içsel düzenleme stratejileri geliştirmeye katkı sunduğu belirlenmiştir (Pargament, 2011: 260-293). Bu bağlamda, bireyin inanç sistemleri aracılığıyla yaşadığı içsel dönüşüm süreçleri; psiko-kültürel,

duygusal ve bilişsel bileşenleri içeren çok boyutlu bir deneyim alanı olarak tanımlanmıştır. Dinsel deneyimin, bireyin öz yeterlik algısını artırdığı, duygusal dayanıklılık geliştirdiği ve kriz durumlarında anlam merkezli psiko-teolojik başa çıkma kapasitesini güçlendirdiği içerik analizlerinde ifade edilmiştir (Ano & Vasconcelles, 2005: 461-479). Bu kapsamda din psikolojisinin eko-sistem temelli yaklaşımı; bireyin içsel yapıları ile inanç sistemleri arasındaki dinamik etkileşimi anlamlandırmaya yönelik bir analitik çerçeve sunmaktadır. Dolayısıyla dini yaşantı, modern psikolojide yalnızca geleneksel bir aidiyet aracı değil, aynı zamanda bireyin psikodinamik işleyişini destekleyen bir manevi yapı taşı olarak kavramsallaştırılmıştır.

Din psikolojisinin güncel uygulama literatüründe, dini yaşantıların bireyin psikolojik dayanıklılığı, travma sonrası uyum kapasitesi ve içsel bütünlüğü üzerinde iyileştirici etkiler ürettiği yönünde bulgulara sıkça rastlanmıştır. Yapılan meta-analitik incelemelerde, dini başa çıkma biçimlerinin; özellikle stres, yas, travmatik kayıplar ve varoluşsal belirsizlik gibi zorlayıcı yaşam olaylarına karşı bireysel savunma kaynaklarını güçlendirdiği belirlenmiştir (Park, 2005: 707–728). Bu bağlamda din psikolojisinin terapötik potansiyeli; hem pozitif dini başa çıkma mekanizmalarının ruhsal iyilik haliyle olan ilişkisini anlamaya hem de manevi kaynakların psikolojik danışma süreçlerine entegrasyonunu değerlendirmeye olanak tanımaktadır.

Alanda yapılan vaka temelli araştırmalarda, dua, ibadet, kutsal metinlere yönelme gibi dinsel pratiklerin; bilişsel yeniden yapılandırma, duygusal regülasyon ve sosyal destek sistemlerinin işlevliliğini artırıcı nitelikte olduğu ifade edilmiştir (Pargament, 2011: 113–241). Bu çerçevede özellikle uygulamalı din psikolojisinin, danışan merkezli yaklaşımlarda bireyin kültürel, dinsel ve anlam merkezli örüntülerini dikkate alan, psiko-sosyo-teolojik duyarlılıkla yapılandırılmış danışma modellerine entegre edilebileceği görülmüştür. Dolayısıyla psikolojik destek sürecinde bireyin dinsel yönelimleri yalnızca bir inanç alanı olarak değil; aynı zamanda anlam üretimi, kimlik bütünlüğü ve psikolojik direnç geliştirme bağlamında işlevsel bir güç kaynağı olarak değerlendirilebilir.

Öte yandan din psikolojisi, 19. yüzyılın sonlarında bireyin dinsel yaşantısına yönelik bilimsel inceleme arayışlarının bir sonucu olarak psikoloji literatüründe yer edinmeye başlamıştır. Bu erken dönem yönelimlerde, dinsel inançların zihinsel süreçlerle olan ilişkisi ve bireyde oluşturduğu duygusal etkiler öncelikli inceleme konusu olmuştur. Özellikle William James'in *The varieties of religious experience* (1902) adlı çalışmasında, dinsel deneyimler; mistik yaşantı, içgörü, dönüşüm ve yeniden doğuş

gibi psiko-teo-fenomenolojik eksenlerde değerlendirilmiş ve bireysel psikolojiyle dinsel deneyim arasındaki köprüyü kuran ilk sistematik teorik çerçeve oluşturulmuştur (James, 1902/1961). Bu bağlamda din psikolojisi, psikodinamik, fenomenolojik ve davranışçı yaklaşımların etkisi altında gelişmiş; zamanla bireyin kutsal olanla kurduğu ilişkinin içsel işleyişine odaklanan bağımsız bir psikoloji alt disiplini olma niteliği kazanmıştır.

Yüzyılın ortalarına gelindiğinde din psikolojisi, klinik psikoloji, gelişim psikolojisi ve sosyal psikolojiyle etkileşim içinde, bireyin dinsel yaşantısını açıklamaya çalışan kuramlar üretmeye başlamıştır. Yapılan kavramsal derinleştirmelerde, dinsel tutumların psikometrik ölçümü, inanç gelişimi, dinsel bağlanma biçimleri ve dua davranışının psikolojik karşılıkları gibi temalar öne çıkmıştır (Paloutzian, 2017: 1-13). Bu doğrultuda alanın akademik kurumsallaşma süreci, 1976 yılında Amerikan Psikoloji Derneği (APA) bünyesinde *Psychology of Religion* adıyla kurulan 36. Bölümle başlamış, 2011 yılında ise *Society for the Psychology of Religion and Spirituality* ismini alarak bugünkü formuna kavuşmuştur. Bu bölüm başta olmak üzere, çeşitli uluslararası bilimsel yapılar aracılığıyla alanın akademik temelleri sağlamlaştırılmıştır. Ayrıca, *International Association for the Psychology of Religion-LAPR* (1914) gibi kuruluşlar sayesinde disiplinin küresel ölçekteki akademik görünürlüğü önemli ölçüde artmıştır. Dolayısıyla din psikolojisi, yalnızca bireysel inanç dünyasının çözümlemesini hedefleyen akademik bir analiz alanı olmaktan çıkarak, çağdaş psikoloji içerisinde özgün kuramsal yaklaşımlarla biçimlenen popüler bir uzmanlık alanı olarak bilgi üretim eksenine hâline gelmiştir.

Din psikolojisinde 2000'li yıllardan itibaren *anlam oluşturma (meaning-making)* merkezli yaklaşımlar, kuramsal olarak öne çıkmıştır. Travma sonrası yeniden yapılanma, ölüm kaygısı, kimlik krizleri ve duygusal tükenmişlik gibi klinik durumlarda bireyin dinsel yönelimleri anlam üretimini kolaylaştırarak psikolojik uyumu desteklemektedir. Bu yaklaşımın klinik yansımaları, özellikle genç yetişkinlerde dinsel konfor ve anlam arayışı arasındaki ilişkiler üzerinden kapsamlı şekilde incelenmiştir (Krok, Szcześniak & Zarzycka, 2024: 4110–4129). Bu bağlamda *dinsel başa çıkma / religious coping, kutsal anlam / sacred meaning ve manevi dönüşüm* gibi kavramlar güncel din psikolojisi literatüründe daha sık kullanılmaya başlamış; bireyin psikolojik uyum süreçlerinde dinsel inançların anlam üretimi, duygusal düzenleme ve bilişsel çerçeve sağlama gibi işlevsel terapötik katkılar sunduğu vurgulanmıştır. Özellikle COVID-19 gibi küresel krizlerde, dinsel başa çıkma yöntemlerinin umut ve manevi büyü-

meyi desteklediği görülmüştür (Yıldırım ve ark., 2021: 2371–2385). Dolayısıyla din psikolojisinin tematik eksen, bireyin yalnızca neye inandığı değil, inanç aracılığıyla psikolojik bütünlüğünü nasıl yapılandırdığı üzerine odaklanacak biçimde yeniden konumlandırılmıştır.

Son çeyrek yüzyılda alanda dikkat çeken bir diğer gelişim, din psikolojisinin kültürel bağlama duyarlı, çok-kültürlü ve toplumsal çeşitliliği dikkate alan bilimsel bir eksene evrilmesidir. Özellikle göç, diaspora, azınlık grupları ve marjinalleşme süreçlerinde dinin psikolojik işlevleri, kimlik bütünlüğü, aidiyet duygusu ve toplumsal dayanışma mekanizmaları açısından analiz edilmiştir (bkz. Abu-Raiya & Pargament, 2011: 93–115). Bu bağlamda bireyin dinsel yaşantısının; yalnızca kişisel bir yönelim değil, aynı zamanda sosyal etkileşim ağları ve kültürel değer sistemleriyle iç içe geçmiş bir kimlik bileşeni olarak yapılandığı görülmüştür. Bu yönüyle din psikolojisinin analiz düzlemi, klasik birey-merkezli yaklaşımlardan uzaklaşarak, tematik eko-sistem temelli ve psiko-sosyo-teolojik boyutları içeren daha bütüncül bir yapıya dönüşmüştür. Böylece bireyin dinsel yönelimi, aynı zamanda kültürel, etnik ve toplumsal kimliklerin kesişiminde yer alan bir anlam haritası olarak yorumlanabilir.

Yukarıda alan literatürüne ilişkin yapılan kavramsal ve tarihsel değerlendirmelerde de görüldüğü üzere din psikolojisi, bireyin psiko-sosyo-teolojik gereksinimlerini çok katmanlı bir yapıda ele alan, kuramsal derinliği ve yöntemsel çeşitliliğiyle hem uygulamalı hem de kuramsal düzlemde belirgin gelişim ivmesi kazanmış bir disiplindir. Alanda yapılan araştırmaların yalnızca bireysel psikodinamik süreçlere değil; aynı zamanda kültürel çoğulluk, toplumsal çeşitlilik ve anlam merkezli yaşam pratikleri gibi daha geniş bağlamlara odaklandığı görülmektedir. Dolayısıyla bu disipliner dönüşüm, alandaki akademik üretimin niteliksel artışıyla da desteklenmiş ve belirli süreli yayınlarda yoğunlaşarak özgün bir akademik bilgi havzası oluşturmıştır.

Öte yandan din psikolojisinin kurucu coğrafyası olarak Amerika Birleşik Devletleri'ndeki akademik dergicilik pratiği, alanın tarihsel gelişiminde kurucu ve yön verici bir işlev üstlenmiştir. Özellikle *Journal of Psychology and Theology* (1973) ile *Journal of Religion and Health* (1961) gibi süreli yayınlar, alanın akademik psiko-teolojik açılımlarını sistematik biçimde yapılandıran öncül dergi örnekleri arasında yer almıştır. Adı geçen dergilerde yayınlanan çalışmalar, bireyin inanç yapısının psikolojik dinamikleriyle ilişkisini hem teorik kavramsallaştırmalar hem de deneysel veri analizleri aracılığıyla bütüncül bir düzlemde değerlendirmeyi mümkün kılmıştır. Bu bağlamda, bireyin dinsel yaşantısı yalnızca bir teolojik nosyon olarak değil; aynı zamanda travmatik deneyimler, yaşam krizi, kimlik

oluşumu ve anlam üretimi gibi psiko-sosyo-teolojik eksenlerde işlevselleşen çok katmanlı bir varoluşsal süreç olarak ele alınmıştır (Hill & Pargament, 2003: 64–74). Bu çerçevede, *Archive for the Psychology of Religion* (1978) ve *Mental Health, Religion & Culture* (1998) gibi akademik süreli yayınlar, kültürel çoğulluk, ruh sağlığı ve inanç sistemleri arasındaki etkileşimi açıklayıcı modellerle irdeleyerek alanda disiplinler arası bir deneysel-epistemolojik çoğulculuk geliştirilmesine katkı sağlamıştır (bkz. Davis ve ark., 2024: 7–19; Anczyk, 2021: 182-207). Dolayısıyla Amerika merkezli alan akademik süreli yayıncılığı, din psikolojisi biliminin hem klinik hem de kültürel düzeyde temsiliyetini güçlendiren bir yayın ekosistemi oluşturmuş ve küresel literatürdeki teorik derinliği kurumsallaştıran önemli akademik platformlar arasında yer almıştır.

Birleşik Krallık merkezli akademik yayıncılığa bakıldığında ise din psikolojisi alanında kültürel bağlam duyarlılığı yüksek, disiplinler arası geçişkenliği önceleyen bir yayın geleneği oluşturduğu söylenebilir. Özellikle *British Journal of Religious Education* (1978) ve *British Journal of Guidance and Counselling* (1973) gibi dergilerde yayınlanan çalışmaların, bireyin dinsel yaşantısını pedagojik ve psikolojik açılardan bütüncül biçimde değerlendiren metodolojik desenlere dayandığı görülmüştür. Bu bağlamda, dinsel inançların çocukluk ve ergenlik dönemlerinde gelişimsel süreçlerle nasıl etkileşime geçtiği, kimlik oluşumu ve aidiyet bilinci açısından ne tür psiko-dinamik etkiler ürettiği yönündeki araştırmalar, özellikle Birleşik Krallık ve Avrupa merkezli yayınlarda sıkça ele alınan temalar arasında yer almıştır. Nitekim dinsel gruba aidiyetin, kimlik gelişimiyle bağlantılı olarak genç bireylerde aidiyet duygusunu güçlendirdiği bulunmuştur (Furrow, King & White, 2004: 17-26).

Din psikolojisi alanına ilişkin makalelerin yayınlandığı *Mental Health, Religion & Culture* (1998) dergisi aracılığıyla bireyin ruh sağlığı ile dinsel yönelimleri arasındaki etkileşim, travma sonrası dinsel başa çıkma, dua pratiklerinin psikolojik işlevi ve kültürel çeşitlilik bağlamında inanç sistemlerinin analizi gibi çok katmanlı içeriklerle bilimsel literatüre entegre edilmiştir (örnek çalışma için bkz. Dein, Loewenthal, Lewis, & Pargament, 2020: 1–9). Bu kapsamda, Birleşik Krallık akademik yazını, bireyin dinsel yaşantısını yalnızca teolojik bağlamda değil; aynı zamanda kültürel kimlik, sosyal etkileşim ve psikolojik denge ekseninde konumlandıran tematik eko-sistem temelli bir yayın paradigması oluşturmuştur.

Avrupa'nın Batı kuşağında, özellikle Hollanda, Belçika ve Fransa'da din psikolojisi alanında gelişen akademik yayıncılık, ampirik araştırma tekniklerini teolojik çözümlemelerle harmanlayan disiplinler arası bir düşünsel çerçevede şekillenmiştir. Hollanda merkezli *Journal of Empirical*

Theology (1988), bireylerin dinsel yönelimleri, inanç yapıları ve kutsal olanla kurdukları ilişki biçimlerini, ampirik veri kümeleri ve çok değişkenli analizlerle çözümleyen kurumsallaşmış bir yayın platformu olarak öne çıkmaktadır (Van der Ven & Ziebertz, 2012). Özellikle *Utrecht Üniversitesi*, *Tilburg Üniversitesi* ve *Radboud Üniversitesi* gibi akademik merkezlerde yürütülen saha çalışmaları, psiko-teolojik çözümlemelerin metodolojik zeminde kurumsallaştırılmasına olanak sunmaktadır.

Belçika’da *KU Leuven Üniversitesi* bünyesinde gelişen din psikolojisi ekolü, kimlik çoğulluğu, göçmenlik deneyimi ve çoklu aidiyet sistemleri bağlamında yürütülen ampirik çalışmalarla, uluslararası literatürde özgün ve saygın bir konum edinmiştir. Bu yaklaşım, özellikle dinsel yaşantının sadece bireysel bir fenomen olarak değil, aynı zamanda kültürel kimlik oluşumu, toplumsal bütünleşme ve anlam üretimi bağlamlarında ele alınması gerektiğini savunur. KU Leuven merkezli bu çalışmalar, sıklıkla *Archive for the Psychology of Religion* (1978) adlı akademik dergide yayınlanmakta; bu yayınlarda Katolik psiko-dinamik yaklaşımlar ile kültürler arası maneviyat temsilleri çeşitli bağlamlarda incelenmektedir (Saroglou & Mathijssen, 2007: 177–198).

Yukarıda sözü edilen bu entelektüel birikimin temelleri, KU Leuven Üniversitesi’nde görev yapmış olan *Antoine Vergote*’un öncülüğünde atılmıştır. Vergote, din psikolojisini psikanalitik teori (özellikle Freud ve Lacan), fenomenoloji, dil felsefesi ve kültürel psikoloji gibi alanlarla bütünleştirerek, alana özgün bir yön kazandırmıştır. Onun kurucusu olduğu ve sonrasında *Leuven Ekolü* olarak adlandırılan bu yaklaşım, bireyin dinsel yaşantısını yalnızca içsel-dinsel deneyimlerle sınırlı görmeyip, fenomenolojik, antropolojik ve etik düzlemlerde çok katmanlı olarak değerlendirmiştir (Tomcsányi, 2010: 45–58).

Vergote’un öğrencileri ve takipçileri ise bu yöntemi daha da geliştirerek Avrupa’da din psikolojisinin teorik zeminini derinleştirmiştir. Bu çerçevede, Belçika ve Fransa merkezli söz konusu akademik yayınların ortak karakteristik özelliği, dinsel yaşantıyı bireysel iç deneyimlerin ötesinde; toplumsal bütünleşme, kültürel kimlik oluşumu ve kolektif anlam üretimi bağlamlarında değerlendirmeleridir. Bu yaklaşımlar, psiko-sosyo-teolojik derinliği önceleyen, tematik ekosistem temelli çok disiplinli bir yayın kültürünü temsil etmekte ve din psikolojisinin kuramsal gelişimine uluslararası düzeyde çok boyutlu bir katkı sunmaktadır.

Öte yandan Kuzey Amerika coğrafyasında din psikolojisi alanının akademik gelişim süreci, Amerika Birleşik Devletleri’nde kurumsallaşan öncül yayınlara göre Kanada’da daha geç bir ivme kazanmış; ancak son

yıllarda disiplinler arası bir içerikle desteklenen özgün akademik süreli yayınlar aracılığıyla dikkat çekici bir açılım sergilemiştir. Özellikle *The Canadian Journal of Theology, Mental Health and Disability* (2021) isimli süreli yayın, hem ruh sağlığı hem de teolojik refleksiyon alanında karşılaşılan yapısal boşluğu doldurmak amacıyla yayınlanmaya başlamıştır. Son dönem süreli yayını olan bu dergi, psikolojik kırılğanlık, engellilik deneyimi ve inanç temelli içsel direnç mekanizmaları arasındaki ilişkiyi ampirik ve teorik düzlemde değerlendiren nitelikli içerikleriyle öne çıkmaktadır (Panton & Spies, 2021: 107–222).

Kanada merkezli çalışmalardaki pastoral bakım ve manevi danışmanlık süreçleri, sıklıkla Amerika merkezli *Journal of Pastoral Care & Counseling* (1947) ve *Journal of Health Care Chaplaincy* (1987) gibi uluslararası dergiler aracılığıyla temsil edilmektedir. Bu akademik süreli yayınlar aracılığıyla, özellikle göçmen bireyler, yerli topluluklar ve kültürel çeşitliliğin yüksek olduğu bölgelerde yürütülen uygulamalı araştırmalar, psiko-sosyo-teolojik bir bağlamda ele alınmakta; böylece din psikolojisinin ampirik yansımaları sahaya dayalı veri kümeleriyle bütünleştirilmektedir. Bunun yanı sıra örneğin; *Canadian Journal of Community Mental Health* (1982) gibi psikoloji eksenli dergide de, dinsel yönelimlerin ruh sağlığı üzerindeki etkileri, dinsel inancın psikolojik dirençle olan ilişkisi ve pastoral hizmet sunumlarının bütüncül sağlık yaklaşımlarındaki sosyal hizmet temalı rolü sistematik biçimde ele alınmaktadır (örnek çalışma için bkz. Chaze ve ark., 2015: 87-101). Bu çerçevede Kanada’da din psikolojisi, dinsel yapıların yalnızca kurumsal bir hizmet sunumu değil; aynı zamanda bireyin anlam üretim süreçlerine katkı sunan bir sosyal hizmet destek sistemi olarak değerlendirildiği psiko-entegratif bir içerikle temsil edilmektedir.

Ortadoğu ve İslam coğrafyasında din psikolojisi alanına yönelik akademik yayıncılığa bakıldığında ise kurumsal süreklilikten yoksun, dağınık ve tematik olarak sınırlı bir yapıda konumlandırıldığı görülmektedir. Yapılan alan taramalarında, İran, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Mısır, Ürdün ve Malezya gibi ülkelerde dinin psikolojik işlevlerine odaklanan bazı ampirik çalışmalara rastlansa da, bu içerikler çoğunlukla İslami ilimler, genel psikoloji, sosyoloji ya da eğitim bilimleri diğer alan dergileri içerisinde yer almakta; ayrı bir disiplin olarak din psikolojisinin kurumsal temsilinden uzak bir görünüm arz etmektedir (bkz. Koenig, Al Zaben & Khalifa, 2012: 180-182; Elshamy ve ark., 2023: 1-25). Malezya’da yayınlanan *International Journal of Islamic Thought* (2012) gibi tematik akademik dergiler, zaman zaman din psikolojisiyle ilişkili makalelere yer verse de bu içerikler sistematik biçimde alanı temsil etmemektedir. Dolayısıyla bugüne kadar (2025) sürekli yayın politikası çerçevesinde

alanı taşıyacak akademik bir dergi yapısı oluşturulamamıştır. Benzer biçimde İran’da ve Körfez ülkelerinde yer alan bazı üniversite yayınlarında da dinsel tutum, psikolojik dayanıklılık ve ruh sağlığı etkileşimi incelenmekle birlikte, bu çalışmalar büyük ölçüde tıbbi-psikiyatrik ya da eğitimsel içerikler içinde dağınık biçimde sunulmaktadır. Örneğin; Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkelerde din psikolojisi başlığı altında bağımsız bir akademik alan dergisinin bulunmadığı; güncel yayınların genellikle psikiyatri, halk sağlığı ya da değer eğitimi ekseninde sınırlı sayıda çalışmayı içerdiği görülmektedir (Taslim ve ark., 2022: 1-12). Bu bağlamda, İslam ülkeleri özelinde Türkiye dışındaki akademik yapılarda, din psikolojisi hâlen kurumsallaşmamış bir alan olarak varlık göstermekte; bu durum da hem teorik çerçevede hem de metodolojik düzlemde disiplinler arası derinlikten uzak bir süreli akademik yayın atmosferine yol açmaktadır. Dolayısıyla, Ortadoğu ve İslam dünyasında din psikolojisi disiplinine özgü biçimde doğrudan alan adını taşıyan bağımsız, hakemli süreli akademik dergilerin bulunmadığı; alanın görünür-lüğünün büyük ölçüde batı merkezli süreli yayınlara bağımlı kaldığı görülmektedir. Bu eksiklik, din psikolojisinin kültürel bağlamda özelleşmiş teorik modeller geliştirmesini ve Ortadoğu coğrafyasının yerel psiko-sosyo-teolojik gerçekliklerle bütünleşmesini sınırlayan yapısal bir engel olarak değerlendirilebilir.

İslam ülkeleri özelinde yapılan yukarıdaki değerlendirmeler çerçevesinde, Türkiye’nin din psikolojisi alanındaki akademik süreli yayıncılık pratiği, bölgesel ölçekte dikkat çeken yapısal bir ayrıksallık sunmaktadır. 2020 yılında yasal sahibi olan din psikoloğu Prof. Dr. Mustafa Koç tarafından yayınlanmaya başlayan *Türk Din Psikolojisi Dergisi* (TDPD) (ISSN: 2687-2722), yalnızca Türkiye özelinde değil; aynı zamanda İslam dünyasında din psikolojisi başlığı altında ve bu alana özgü yayınlanan ilk ve halen tek süreli akademik yayın olma niteliğini taşımaktadır. Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere yılda iki sayı halinde yayınlanan bu dergi, çift taraflı kör hakemlik sürecini benimseyerek uluslararası akademik yayıncılık normlarını takip etmektedir (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tdpd>, 2025).

a. Amaç

Bu çalışma, 2020–2024 yılları arasında *Türk Din Psikolojisi Dergisi*’nde yayınlanan akademik ürünlerin tematik, yöntemsel verilerine dayalı bibliyometrik özelliklerini inceleyerek, Türkiye’deki din psikolojisi akademik dergiciliğinin gelişimsel sürecine katkı sağlamayı ve ilgili alan dergisinin ulusal ve uluslararası düzeydeki akademik konumunu değerlendire-

meyi amaçlamaktadır (krş. Koç, 2020: 29–96; Koç, 2024: 197–262; ayrıca bkz. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tdpd>, 2025).

Bu makalede, 2020 yılında akademik yayın hayatına başlayan *Türk Din Psikolojisi Dergisi*'nin, 2020–2024 yılları arasında yayınlanan ilk 10 sayısındaki bilimsel ürünleri, bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak sistematik biçimde incelenmiştir. Çalışmanın temel amacı, söz konusu derginin din psikolojisi bilim dalına sağladığı akademik katkıyı, bilimsel parametreler doğrultusunda değerlendirerek, yayınlanan içerikleri tematik, yöntemsel ve yapısal düzeyde çözümlemektir. Din psikoloğu Prof. Dr. Mustafa Koç tarafından 2020 yılında kurulan bu dergi, din psikolojisi alanına özgü Türkiye’de yayınlanan ilk ve halen tek (2025) süreli akademik yayın niteliğini taşımakta; içerik yapısıyla da disiplinler arası akademik üretimi desteklemektedir.

Dergide yayınlanan akademik içerikler, bilimsel ürün türleri, tematik yoğunluk, araştırma yöntemleri ve yazar profilleri gibi çeşitli bibliyometrik ölçütler çerçevesinde analiz edilmiştir. Derginin yayın politikası gereği her akademik ürün, çift taraflı kör hakemlik sürecinden geçirilmiş ve bilimsel değerlendirme süreçlerine tabi tutulmuştur. Bu çerçevede, söz konusu makale, *Türk Din Psikolojisi Dergisi*’nde yayınlanan içeriklerin sahip olduğu akademik değeri betimsel yöntemle ortaya koymayı hedeflemekte ve alan literatürüne katkı sunan yayın dinamiklerini görünür kılmayı amaçlamaktadır. Böylece çalışma, derginin kurumsal yayın geleneğine ilişkin bütüncül bir perspektif geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır.

Öte yandan, bu çalışmada kullanılan metodolojik yaklaşım, daha önce Türkçe akademik literatürde gerçekleştirilmiş benzer bibliyometrik analizlere dayandırılmıştır (bkz. Aybey, 2018: 415–430; Şahin & Acun, 2015: 213–234). Bununla birlikte, Türkçe literatüre bakıldığında din psikolojisi ile manevi danışmanlık ve rehberlik alanına özgü bibliyometrik analizlerin metodolojik düzeyde ilk örneklerinin din psikoloğu Koç tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir (Koç, 2016: 37–94; Koç, 2020: 29–96; Koç, 2022: 129–171; Koç, 2024: 197–262). Bu çalışmalar, bu çalışmada uygulanan analiz deseninin kuramsal ve yöntemsel temelini oluşturmaktadır.

b. Sınırlılıklar

Bu makale, *Türk Din Psikolojisi Dergisi*’ndeki bilimsel yayınların (2020–2024) bibliyometrik analizlerini içermektedir. Her çalışmada olduğu gibi bu araştırmanın da aşağıda belirtilen kapsam ve metodolojik açılardan bazı sınırlılıkları bulunmaktadır:

(i)–Bu araştırma, 2020–2024 yılları arasında *Türk Din Psikolojisi Dergisi*’nin 1. ile 10. sayısı arasındaki bilimsel yayınların bibliyometrik analizleriyle sınırlıdır.

(ii)–Bu makalenin bibliyometrik analizleri ise (a) yazar profillerine göre = ‘(i) yazar türü, (ii) akademik unvanları, (iii) yazar sayısı, (iv) yazarın çalıştığı kurum’; (b) bilimsel ürünlere göre = ‘(i) türü, (ii) tematik konu içerikleri, (iii) metodolojik desen özellikleri, (iv) veri toplama yöntemi türleri’ parametreleriyle sınırlandırılmıştır. Bu sınırlı parametreler dışında kalan diğer nitel özellikler, makale hacmini aşacağı düşüncesiyle analiz kapsamı dışında tutulmuştur.

c. Yöntem

Türk Din Psikolojisi Dergisi’ndeki bilimsel yayınların (2020–2024) bibliyometrik analizini konu alan bu makalede, metodolojik olarak, güncel veya geçmiş bir durumu olduğu biçimiyle tanımlamayı amaçlayan tarama modeli esas alınmıştır (Karasar, 1995: 76–79). Bu metodolojik teknik kapsamında, araştırma konusunu içeren nitel veriler, kendi bağlamsal koşulları içerisinde, doğrudan ve yalın bir biçimde analiz edilerek açıklanmaya çalışılmıştır.

Yukarıda sözü edilen metodolojik çerçeveden hareketle bu çalışmada, 2020–2024 yılları arasında Türk Din Psikolojisi Dergisi’nde yayınlanan bilimsel ürünler, çeşitli bibliyometrik ölçütler doğrultusunda incelenmiştir. Tarama süreci sonucunda, belirtilen bu dönemde dergide yayınlanan toplam *bilimsel içerik* sayısı 86, toplam *yazar sayısı* ise 102 olarak belirlenmiş ve elde edilen bu veriler, seçilen bibliyometrik analiz parametreleri kapsamında sistematik biçimde değerlendirilmiştir.

d. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu makalede veri toplama aracı ve kaynağı olarak, (i) Türk Din Psikolojisi Dergisi’nde yayınlanan akademik ürünler, (ii) dergi arşivine erişim sağlayan çevrimiçi veri tabanı (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tdpd>) ve (iii) hakem değerlendirmesi sonucunda yayınlanmış bilimsel ürünlerin tam metin içerikleri kullanılmıştır. Ayrıca, makalede yer alan bilimsel yayınların bibliyometrik analizinde kullanılan nitel parametrelerin, yalnızca bu çalışmaya özgü bazı parametrik kategorilere dayanan subjektif kriterlere göre belirlendiği de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu parametreler, derginin bibliyometrik değerlendirme sürecine özgü sistematik bir yapı sunmaktadır.

Öte yandan, bilimsel yayınların sağlıklı bir şekilde analiz edilmesi ve

değerlendirilmesi amacıyla, çalışmada öncelikle dergide yayınlanan akademik ürünler için tematik bibliyometrik analiz kriterleri ve nitel parametreler belirlenmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2005). Bu kapsamda, sosyal bilimler metodolojisinde kullanılan *betimsel analiz* yaklaşımına göre, dergi yazarları ve yayınlanan akademik ürünler çeşitli nitel parametreler doğrultusunda sınıflandırılarak bibliyometrik veriler elde edilmiştir. Bu nitel veriler, daha sonra istatistik analiz programına aktarılarak nicel frekans değerleri hesaplanmıştır. Böylece, bibliyometrik analiz sürecinde belirlenen nitel parametrelere göre yazar ve bilimsel yayınlar betimlenmiş ve frekans değerlerine göre grafikler ve tablolar oluşturularak değerlendirilmiştir. Ayrıca, bu makalede nitel verilerin analizinde kullanılan NVivo 15 programı aracılığıyla konuya ilişkin ana tema ve alt temalar bağlamında tematik kelime bulutu ve ilişki haritalama görselleri de hazırlanmıştır.

e. Türk Din Psikolojisi Dergisi

(ISSN: 2687-2722 / 1–10 Sayıları)

Din psikoloğu Prof. Dr. Mustafa Koç'un öncülüğünde 2020 yılında yayınlanmaya başlamış; editörlüğünü din psikoloğu Prof. Dr. Ali Rıza Aydın'ın üstlendiği, yılda iki kez (Haziran ve Aralık aylarında) çıkan hakemli bir akademik dergidir. Çift taraflı kör hakemlik süreci uygulayan TDPD, hem Türkçe hem de İngilizce makalelere açık yapısıyla ulusal ve uluslararası akademik katkılara zemin sunmaktadır. Dergide, din psikolojisi alanını merkeze alan telif, çeviri, sadeleştirme, kitap tanıtımı ve kongre-sempozyum değerlendirmeleri gibi çeşitli türlerde bilimsel çalışmalara yer verilmektedir. Tematik olarak ise inanç gelişimi, dinsel kimlik, psikolojik dayanıklılık, dua, maneviyat, travma, psikopatoloji ve dini tutum gibi çok katmanlı alana ilişkin alt araştırma konuları, psiko-sosyoteolojik bir çerçevede ele alınarak değerlendirilmektedir. TDPD, içeriklerini Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) lisansı kapsamında yayınlayarak hem bilimsel erişilebilirliği hem de etik şeffaflığı teşvik etmektedir. Bu yönüyle dergi, yalnızca Türkiye'deki araştırmacılara değil, aynı zamanda İslam coğrafyası başta olmak üzere uluslararası din psikolojisi literatürüne kavramsal derinlik ve yayıncılık standardı açısından katkı sunan öncü bir akademik platform niteliği taşımaktadır. (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tdpd>, 2025; ayrıca bkz. Ek-2).

e.a. Derginin Amacı ve Kapsamı

Türk Din Psikolojisi Dergisi (ISSN: 2687-2722), din psikolojisi ala-

nında yüksek nitelikte ve zengin içerikte akademik çalışmalar yayınlarak, Türkiye'deki din psikolojisi literatürüne bilimsel katkı sağlamayı ve bu katkıları ulusal ve uluslararası akademik topluluğa ulaştırmayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla *Türk Din Psikolojisi Dergisi*, din psikolojisi odaklı akademik dergicilikte uluslararası düzeyde tanınırlığı yüksek, saygın ve disiplinler özgünlüğe sahip bir alan dergisi olmayı hedeflemektedir.

Dergi sahibi din psikoloğu Prof. Dr. Mustafa Koç tarafından tasarlanan özgün Türkçe ve İngilizce logolarla (bkz. Ek-3) yapılandırılmış olan bu akademik platform, böylelikle karakteristik-özgün bir kurumsal kimlik kazanmıştır. Dergi, din ve psikoloji ekseninde, özellikle din psikolojisi bilim dalının klasik ve çağdaş araştırma konularını kapsayan telif, çeviri, sadeleştirme, kitap tanıtımı ve kongre-sempozyum değerlendirmesi gibi akademik ürünlere yer veren, bağımsız, çift kör hakemli, açık erişimli ve çevrimiçi olarak yayınlanan akademik bir süreli yayındır.

Türk Din Psikolojisi Dergisi'ne gönderilen çalışmaların daha önce herhangi bir yerde yayınlanmamış ya da yayınlanmak üzere gönderilmiş olması şartı aranmakta; gönderilen her çalışma derginin yazım ve yayım ilkelerine uygunluğu yönünden önce Yayın Kurulu tarafından değerlendirilmekte, ardından ilgili alanda uzman en az iki hakem tarafından bilimsel değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Hakem değerlendirme raporları doğrultusunda yapılan editoryal gözden geçirme sonucunda, yayına kabul edilecek çalışmalara nihai onay, derginin editörü tarafından verilmektedir. Bu bağlamda Türk Din Psikolojisi Dergisi Yayın Kurulu, uluslararası akademik standartlara ve yayın etiği ilkelerine uygunluk konusunda yüksek bir yayın disiplini benimsemektedir.

e.b. Derginin Misyonu ve Vizyonu

Türk Din Psikolojisi Dergisi'nin *misyonu*, din psikolojisi alanında yüksek akademik nitelik taşıyan, özgün ve disiplinler arası içeriklere sahip bilimsel çalışmaları yayınlarak, Türkiye'deki din psikolojisi literatürüne yapısal ve kavramsal düzeyde katkı sunmak; bu çalışmaları hem ulusal hem de uluslararası akademik topluluklarla buluşturmaktır.

Derginin *vizyonu* ise akademik dergicilikte din psikolojisi alanında yayın yapan süreli yayınlar arasında uluslararası düzeyde tanınan, saygın, indekslerde yer alan ve bilimsel etki değeri yüksek bir referans kaynağı olmayı başarmaktır. Bu çerçevede Türk Din Psikolojisi Dergisi, küresel bilim dünyasında psiko-sosyo-teolojik yaklaşımları içeren yayınların merkezî platformlarından biri olmayı hedeflemektedir.

e.c. Derginin Akademik Kurulları

Türkiye’de din psikolojisi alanında tematik olarak yayınlanan ilk ve halen tek bilimsel alan dergisi olma niteliğine sahip olan Türk Din Psikolojisi Dergisi’nin akademik kurulları aşağıdaki gibidir:

Sahibi: Prof. Dr. Mustafa Koç

Yazı İşleri Müdürü: Dr. Akif Hayta

Editör: Prof. Dr. Ali Rıza Aydın

Editör Yardımcısı: Dr. Öğr. Üyesi Bilal Kartal

Yayın Kurulu –

Prof. Dr. Ali Ayten • Marmara Üniversitesi • Türkiye
Prof. Dr. Ali Ulvi Mehmedoğlu • Marmara Üniversitesi • Türkiye
Prof. Dr. Amber Haque • Doha Institute for G. Studies • Katar
Prof. Dr. Hisham Abu-Rayya • University of Haifa • İsrail
Prof. Dr. James L. Cox • University of Edinburgh • İskoçya
Prof. Dr. Mehmet Atalay • İstanbul Üniversitesi • Türkiye
Prof. Dr. Michael E. Nielsen • Georgia Southern University • ABD
Prof. Dr. Abdülkerim Bahadır • N. Erbakan Üniversitesi • Türkiye
Doç. Dr. Sema Yılmaz • Cumhuriyet Üniversitesi • Türkiye

Danışma Kurulu –

Prof. Dr. Âdem Şahin • Necmettin Erbakan Üniversitesi • Türkiye
Prof. Dr. Halil Apaydın • Amasya Üniversitesi • Türkiye
Prof. Dr. Hasan Kaplan • Yalova Üniversitesi • Türkiye
Prof. Dr. Hasan Kayıklık • Çukurova Üniversitesi • Türkiye
Prof. Dr. Saffet Kartopu • A. H. Bayram Veli Üniversitesi • Türkiye
Prof. Dr. Behlül Tokur • A. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi • Türkiye
Doç. Dr. Mebrure Doğan • Afyon Kocatepe Üniversitesi • Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Bilal Kartal • Dicle Üniversitesi • Türkiye

Türkçe Metin Düzeltme –

Hakan Sarı
Ali Yüksel
Rumeysa Sancak
Feyza Nur Taşkaya

İngilizce Metin Düzeltme –

Dr. Kübra Yıldız
Hamidullah Genç

Tasarım

Prof. Dr. Mustafa Koç

(Kaynak: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tdpd>, 2025)

e.d. Derginin 1-10 Sayıları Arasındaki Bilimsel Yayınlar

Yılda iki sayı olarak yayınlanan *Türk Din Psikolojisi Dergisi*'nin ilk sayısı, 2020 yılının Haziran ayında yayınlanmıştır. DergiPark platformunda yer alan arşiv taramalarında da görülebileceği üzere (bkz. Ek-4), derginin her bir sayısında din psikolojisi alanı kapsamındaki farklı alt araştırma konularına yönelik tematik içeriklere sahip akademik ürünler yayınlanmıştır.

Bu akademik ürünler arasında başta özgün araştırma makaleleri olmak üzere; derleme çalışmalar, söyleşiler, kitap tanıtımları ve alanla ilgili kongre-sempozyum değerlendirmeleri gibi çeşitli yayın türleri yer almaktadır. Dergide yayınlanan bu bilimsel içerikler, din psikolojisinin çok katmanlı yapısına uygun biçimde şekillenmiş; inanç gelişimi, dinsel tutumlar, psikopatoloji, dua, dinsel kimlik vb. birçok tematik başlık altında yapılandırılmıştır.

Bu bağlamda, 2020–2024 yılları arasında yayınlanan toplam 10 sayıya ilişkin ayrıntılı akademik ürün bilgisi için Tablo-1 ve Ek-1'de sunulan veriler temel alınarak sistematik bir değerlendirme yapılmıştır.

Tablo-1:
Derginin 1-10 sayıları arasındaki bilimsel yayınlar

1. Sayı (2020) Haziran	6 makale + 2 kitap incelemesi (n=8)
2. Sayı (2020) Aralık	6 makale + 3 kitap incelemesi (n=9)
3. Sayı (2021) Haziran	6 makale + 3 kitap incelemesi (n=9)
4. Sayı (2021) Aralık	6 makale + 2 kitap incelemesi (n=8)
5. Sayı (2022) Haziran	6 makale + 2 kitap incelemesi + 1 söyleşi (n=9)
6. Sayı (2022) Aralık	6 makale + 2 kitap incelemesi (n=8)
7. Sayı (2023) Haziran	6 makale + 2 kitap incelemesi (n=8)
8. Sayı (2023) Aralık	5 makale + 2 kitap incelemesi + 1 söyleşi (n=8)
9. Sayı (2024) Haziran	6 makale + 3 kitap incelemesi (n=9)
10. Sayı (2024) Aralık	6 makale + 3 kitap incelemesi + 1 söyleşi (n=10)

Yukarıdaki Tablo-1'de görüldüğü üzere, *Türk Din Psikolojisi Dergisi*'nin 2020 yılından itibaren yayınlanan ilk on sayısında yer alan akademik içerikler (n=86) incelendiğinde, her sayıda özgün makaleler, kitap incelemeleri ve zaman zaman söyleşi türünde bilimsel çalışmaların yayınlandığı gözlemlenmiştir. Derginin ilk sayısı olan Haziran 2020 sayısında, toplam 6 makale ve 2 kitap incelemesi olmak üzere 8 akademik ürün yer almıştır. Aynı yılın Aralık sayısında ise 6 makale ve 3 kitap incelemesiyle bu sayı 9'a yükselmiştir.

2021 yılı incelendiğinde, Haziran sayısında 6 makale ve 3 kitap incelemesiyle toplamda 9; Aralık sayısında ise 6 makale ve 2 kitap inceleme- siyle toplamda 8 akademik ürün yayınlandığı görülmektedir. 2022 yılının Haziran sayısında 6 makale, 2 kitap incelemesi ve 1 söyleşiyle birlikte toplam 9 akademik ürün; Aralık sayısında ise 6 makale ve 2 kitap incele- mesiyle toplam 8 ürün yayınlanmıştır. Benzer eğilim 2023 yılı sayılarında da sürmüştür. Haziran 2023 sayısında 6 makale ve 2 kitap incelemesiyle toplam 8; Aralık sayısında ise 5 makale, 2 kitap incelemesi ve 1 söyleşiyle yine toplam 8 akademik ürün yayınlanmıştır. 2024 yılına ait Haziran ve Aralık sayılarında makale sayısının 6'ya, kitap incelemelerinin ise 3'e ulaştığı; Aralık sayısında ayrıca bir söyleşiye de yer verildiği ve bu sayede toplam akademik içerik sayısının sırasıyla 9 ve 10'a ulaştığı tespit edilmiştir.

Tablo-2:
Derginin ithaf edilen sayıları

Sayı	Yayın Tarihi	İthaf Edilen Kişi / Açıklama
5. Sayı	Haziran 2022	Prof. Dr. Neda Armaner (1920–2022) – Türkiye’de akademik din psikolojisinin ilk temsilcilerinden birisi ve ilk kadın doktor din psikoloğu olarak anılmıştır.
8. Sayı	Aralık 2023	Prof. Dr. Hüseyin Peker (1953–2023) – Din psikolo- jisi alanına kuramsal katkılar sunan bir din psikoloğu olarak anılmıştır.
10. Sayı	Aralık 2024	Prof. Dr. Bedi Ziya Egemen (1908–1967) – Tür- kiye’de ilk din psikolojisi ana bilim dalını kuran ve ilk alan çalışmalarını başlatan din psikoloğu olarak anıl- mıştır.

Yukarıda sunulan Tablo-2’de de görüldüğü üzere, Türk Din Psikolo- jisi Dergisi’nin 5., 8. ve 10. sayıları; Türkiye’de din psikolojisi alanının tarihsel gelişiminde öncü roller üstlenmiş ve vefat etmiş olan üç değerli akademisyen din psikologlarının anılarına özel olarak ithaf edilmiştir. Bu sayılar, yalnızca akademik içerik açısından değil, aynı zamanda Tür- kiye’deki alan belleğiyle kurulan kültürel ve etik duyarlılığı yansıtmaları ba- kımından da anlamlıdır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, *Türk Din Psikolojisi Dergisi*’nin her sayısında bilimsel içerik üretiminin tematik çeşitlilik ve metodolojik sü- reklilikle sürdürüldüğü; özellikle makalelerin sayısal dağılımının 5–6 ara- sında istikrarlı bir düzlemde seyrettiği, kitap incelemelerinin ise genel-likle 2–3 arasında değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir. Söyleşi türündeki alan tarihine yönelik katkılar ise nicelik açısından sınırlı olmakla birlikte,

Türkiye’de din psikolojisi disiplininin tarihsel gelişiminde öncülük etmiş ve vefat etmiş akademisyenlerin anısına yapılandırılması bakımından yüksek düzeyde simgesel ve tematik değere sahiptir. Bu kapsamda, 5., 8. ve 10. sayılar, sırasıyla *Prof. Dr. Neda Armaner*, *Prof. Dr. Hüseyin Peker* ve *Prof. Dr. Bedi Ziya Egemen* gibi Türkiye’de din psikolojisinin kurumsallaşmasında belirleyici rol oynamış bilim insanlarına ithaf edilmiş; bu sayıların her biri, sadece akademik üretim bakımından değil, aynı zamanda alan belleğiyle kurulan etik ve kültürel duyarlılık açısından da anlamlı birer anma edisyonu niteliği kazanmıştır. Derginin toplam akademik içerik üretimi açısından en yoğun sayıları, 9 veya 10 bilimsel ürünle 2021 Haziran, 2022 Haziran ve 2024 Aralık sayılarında yoğunlaşmıştır. Bu bütüncül veriler ışığında, *Türk Din Psikolojisi Dergisi*’nin yayın politikası bakımından düzenli, disiplinli, tematik olarak odaklı ve sürekliliği esas alan bir akademik yayın süreci yürüttüğü sonucuna ulaşılmıştır.

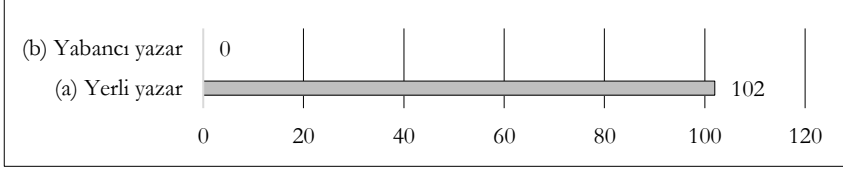
f. Bulgular

Makalenin bu bölümünde, *Türk Din Psikolojisi Dergisi*’nde 2020–2024 yılları arasında yayınlanan bilimsel içeriklere dayalı olarak üretilmiş bibliyometrik bulgular ile bu bulgulara ilişkin nicel ve nitel analizlere yer verilmiştir. Dergide yayınlanan akademik çalışmalar, analiz sürecinde ‘(i) yazar profilleri ve (ii) yayınlanan bilimsel ürünlerin yapısal özellikleri’ olmak üzere iki temel nitel ekseninde incelenmiştir (ayrıca krş. Ek-1 & Ek-5). Bu bibliyometrik veriler, dört temel alt nitel tematik parametre çerçevesinde yapılandırılmış ve sistematik biçimde değerlendirilmiştir. Analiz sürecinde elde edilen veriler, derginin akademik içeriğinde tematik çeşitlilik, yıllık üretim düzenliliği ve alan yazınına sunduğu katkı düzeyleri bakımından betimsel bir çözümleme sunmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, söz konusu veriler hem frekans analizleri hem de kategorik dağılımlar üzerinden değerlendirilmiş; böylece derginin bibliyometrik karakteristiği çok boyutlu biçimde ortaya konulmuştur.

f.a. Yazarlara Göre Bibliyometrik Bulgular

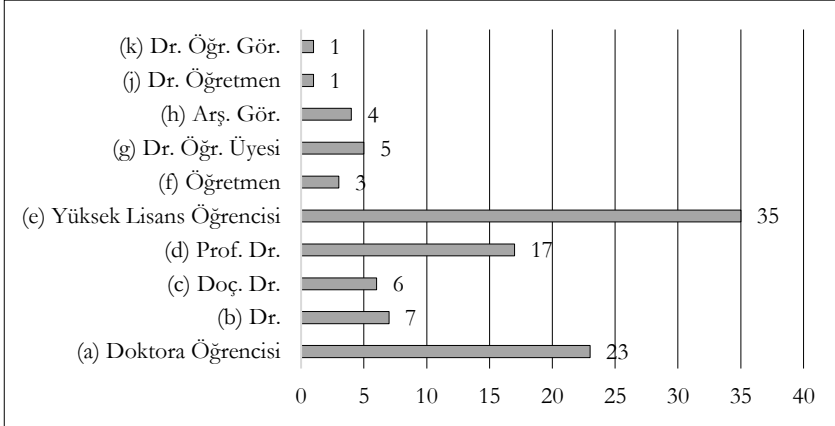
Bu başlık altında, *Türk Din Psikolojisi Dergisi*’nde 2020–2024 yılları arasında yayınlanan akademik ürünlere katkı sunan yazarların (n=102) biyografik bilgileri “(a) yazarların türü, (b) yazarların akademik unvanı, (c) yazar sayısı, (d) yazarların bağlı oldukları kurum” şeklinde dört temel parametre çerçevesinde bibliyometrik olarak analiz edilmiştir. Sözü edilen bu parametrelere göre yapılan analiz sonuçları aşağıdadır:

Grafik-1:
Yazarların türü
(n=102)

Yukarıda sunulan Grafik-1’de, 2020–2024 yılları arasında Türk Din Psikolojisi Dergisi’nde akademik yayını bulunan yazarların türüne ilişkin bibliyometrik bulgular yer almaktadır. İlgili dönemde dergide yayınlanan toplam 102 yazarın tamamının (%100) Türkiye merkezli kurumsal yapılara mensup olduğu ve hiçbir yabancı yazarın katkısının yer almadığı tespit edilmiştir. Bu bulgu, derginin akademik üretim ağıının yerli bilim insanları tarafından şekillendirildiğini ve yayın politikasının büyük ölçüde ulusal akademik çevrelere dayandığını göstermektedir. Dolayısıyla dergide yer alan bilimsel çalışmaların tamamı, yerli araştırmacılar tarafından kaleme alınmış özgün ürünlerden oluşmaktadır.

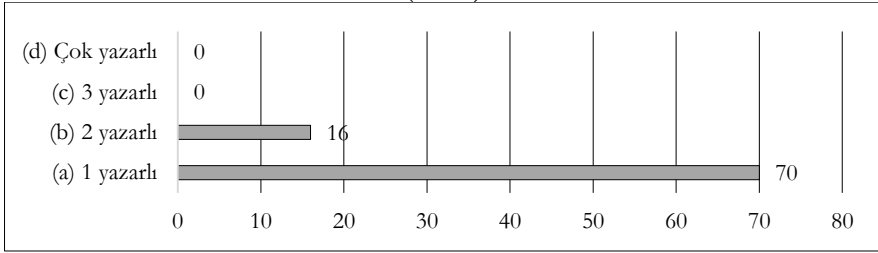
Grafik-2:
Yazarların akademik unvanı
(n=102)

Yukarıda sunulan Grafik-2’de, 2020–2024 yılları arasında Türk Din Psikolojisi Dergisi’nde bilimsel yayını bulunan yazarların akademik unvanlarına göre dağılımları gösterilmektedir. Yapılan içerik analizine göre, 17 yazar (%16,67) profesör, 6 yazar (%5,88) doçent, 5 yazar (%4,90) doktor öğretim üyesi ve 7 yazar (%6,86) yalnızca “Dr.” unvanına sahiptir. Ayrıca 4 yazar (%3,92) araştırma görevlisi, 1 yazar (%0,98) doktor öğretim görevlisi ve 1 yazar (%0,98) doktor öğretmen unvanına sahiptir. Dergide yayınlanan bilimsel çalışmalara katkı sunan akademisyenler dışında; 23 yazarın lisansüstü uzmanlık eğitimi kapsamında (%22,55) doktora öğrencisi, 35 yazarın (%34,31) yüksek lisans öğrencisi, 3 yazarın

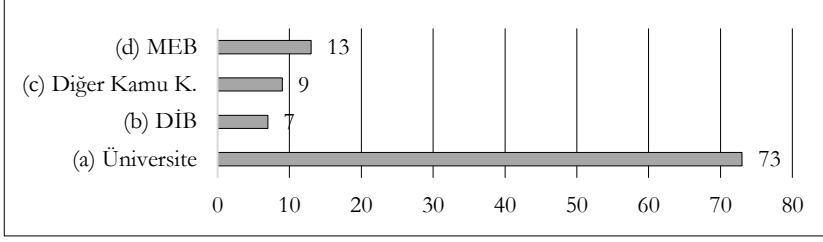
(%2,94) ise öğretmen unvanına sahip olduğu belirlenmiştir. Bu çerçevede, yazarların akademik unvanlarına göre yapılan dağılım incelendiğinde, en yoğun katkının yüksek lisans düzeyindeki araştırmacılar tarafından sağlandığı; bunu doktora öğrencilerinin izlediği tespit edilmiştir. Söz konusu bulgu, derginin lisansüstü düzeyde akademik üretimi destekleyen yapısal bir eğilim sergilediğine ve özellikle uzmanlık sürecindeki genç araştırmacılar için bir tür *akademik yazım okulu* işlevi gördüğüne işaret etmektedir. Bu durum, derginin yalnızca yayın alanı olmanın ötesine geçerek, akademik olgunlaşma süreçlerine yön veren pedagojik bir rol üstlendiğini göstermektedir.

Grafik-3:
Yazar sayısı
(n=86)

Yukarıda sunulan Grafik-3'te, 2020–2024 yılları arasında Türk Din Psikolojisi Dergisi'nde yayınlanan akademik ürünlerin yazar sayılarına göre dağılımları gösterilmektedir. İlgili dönemde toplam 86 akademik ürünün yazar sayısı temel alınarak yapılan analiz sonucunda, 70 yayının (%81,40) tek yazarlı ve 16 yayının (%18,60) ise iki yazarlı olduğu belirlenmiştir. Buna karşılık, üç yazarlı ya da daha fazla yazarın ortak katkı sunduğu akademik ürüne rastlanmamıştır (%0). Bu bulgular, dergide yayınlanan bilimsel ürünlerin büyük çoğunluğunun bireysel akademik üretim biçiminde gerçekleştirildiğini; çok yazarlı kolektif yazım kültürünün ise henüz belirginleşmediğini göstermektedir. Dolayısıyla derginin yayın ağı, bireysel akademik katkılara dayalı olarak şekillenen bir üretim yapısına sahiptir.

Grafik-4:
Yazarların bağlı oldukları kurum
(n=102)

Yukarıda sunulan Grafik-4'te, Türk Din Psikolojisi Dergisi'nde 2020–2024 yılları arasında yayınlanan akademik çalışmalara katkı sunan yazarların kurumsal dağılımları yer almaktadır. Yapılan bibliyometrik analiz sonuçlarına göre, 73 yazarın (%71,57) Türkiye'deki üniversitelerde görev yaptığı veya bu kurumlarda lisansüstü öğrenim görmekte olduğu tespit edilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan yazar sayısı 13 (%12,75), diğer kamu kurumlarında (örneğin Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı gibi) çalışan yazar sayısı 9 (%8,82) ve Diyanet İşleri Başkanlığı merkez/taşıra teşkilatlarında görevli yazar sayısı ise 7 (%6,86) olarak belirlenmiştir. Bu dağılımlar, derginin akademik içerik üretiminde üniversite tabanlı katkıların baskın olduğunu ortaya koyarken; sahaya dönük çalışan kamu görevlilerinin ve uygulayıcı meslek mensuplarının da nitelikli akademik katkılar sunduğunu göstermektedir. Özellikle yükseköğretim kurumlarının bu yüksek oranı, derginin lisansüstü araştırma eko-sistem iklimini destekleyen bir yayın politikası izlediğini yansıtmaktadır.

Öte yandan makalenin yazar profillerine ilişkin bibliyometrik analiz bulguları detaylı bir şekilde ele alındıktan sonra daha somut biçimde ortaya konulabilmesi amacıyla kelime bulutu ve ilişki haritalama gibi görsel araçlara başvurulmuştur. Bu görseller, yazarların akademik dağılımlarını, kurumsal bağlılıklarını ve üretkenlik düzeylerini sistematik bir biçimde görselleştirmeye olanak tanımaktadır. Yazarlarla ilgili kelime bulutu ve ilişki haritası; akademik unvan, yazar sayısı ve kurumsal bağlantılar arasındaki ilişkileri belirginleştirerek, dergideki yazarlık yapısının bütüncül bir görünümünü sunmaktadır. Bu bağlamda, aşağıda sunulan görseller aracılığıyla yazarların akademik kimlikleri ve kurumsal çeşitliliği daha açık bir şekilde ortaya konulmuştur (bkz. Görsel-1; Görsel-2).

Görsel-1:

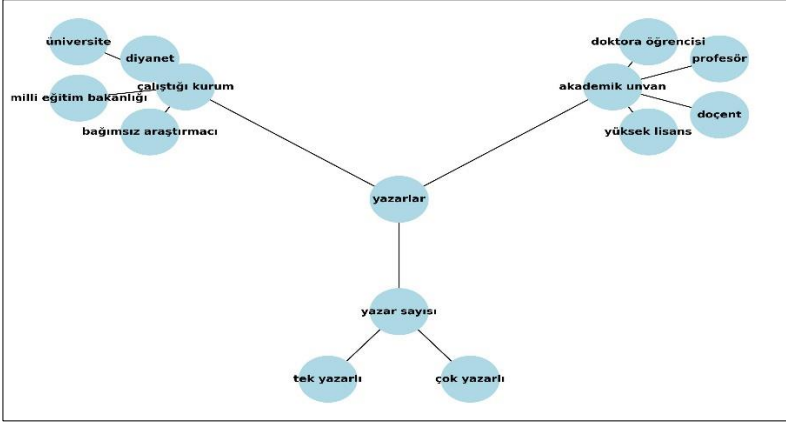
Yazarlara ilişkin tematik kelime bulutu

Yukarıdaki kelime bulutu, Türk Din Psikolojisi Dergisi’nde 2020–2024 yılları arasında yayın yapan yazarların akademik unvanları, yazarlık türleri ve kurumsal bağlantılarını yansıtan bibliyometrik profillerini öne çıkarmaktadır. Görselde yer alan kavramlar, alandaki yayıncılık faaliyetlerinin hangi akademik düzeylerden ve hangi kurumsal yapılardan beslendiğine ilişkin dikkat çekici ipuçları sunmaktadır. Kelime bulutunda en sık tekrar eden ifadelerden olan “yüksek lisans öğrencisi”, “doktora öğrencisi”, “profesör” ve “doçent” gibi unvanlar, alandaki yayınların büyük oranda lisansüstü düzeydeki araştırmacılar ve akademisyenler tarafından üretildiğini göstermektedir. Bu durum, derginin hem genç araştırmacılar hem de kıdemli akademisyenler için aktif bir bilimsel yayın platformu olduğunu ortaya koymaktadır. Aynı şekilde “üniversite” teriminin belirginliği, akademik içeriklerin büyük ölçüde yükseköğretim kurumlarında üretildiğini ve üniversitelerin bu alandaki bilgi üretiminde merkezî bir rol oynadığını yansıtmaktadır. Bunun yanında, “milli eğitim bakanlığı”, “diyanet işleri” ve “diğer kamu kurumu” gibi kavramların görselde yer alması, alanın yalnızca akademik değil, aynı zamanda kamu hizmeti bağlamında da uygulamalı bir yönü olduğunu da göstermektedir. Ayrıca “tek yazarlı” ve “iki yazarlı” gibi yazarlık türlerine ilişkin ifadelerin öne çıkması, dergide yer alan yayınların hem bireysel hem de iş birliğine dayalı üretim biçimleri içerdiğini işaret etmektedir. Bu durum, alanın Türkiye’deki üretim kültüründe hem bağımsız araştırma geleneğinin hem de ortak çalışmaya dayalı bilimsel pratiklerin var olduğunu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, bu kelime bulutu; alanın disiplinlerarası doğasını, kurumsal çeşitliliğini ve akademik katmanlarını güçlü bir görsel anlatımla temsil etmektedir.

Görsel-2:

Yazarlara ilişkin temalar arası ilişki haritalama

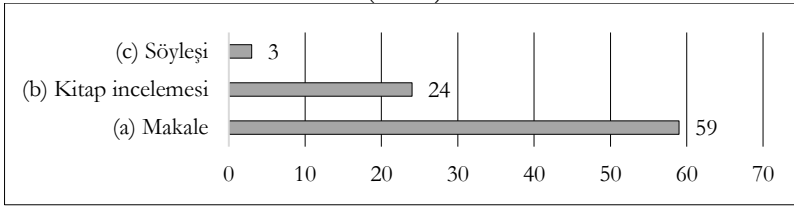
Yukarıda Görsel-2'deki bu ilişki haritası, Türk din psikolojisi dergisindeki yazar profillerini 'akademik unvan, yazar sayısı ve çalıştığı kurum' olmak üzere üç temel boyutta sınıflandırarak sunmaktadır. Haritanın merkezinde yer alan "yazarlar" kavramı; bu üç ana kategori aracılığıyla yazarların akademik konumlarını, kurumsal aidiyetlerini ve üretim biçimlerini görselleştirmektedir. Akademik Unvan kümesinde, yalnızca profesör ve doçent gibi kıdemli akademisyenler değil, aynı zamanda doktora ve yüksek lisans öğrencilerinin de aktif katkı sunduğu görülmektedir. Bu durum, alandaki yayın faaliyetlerinin hem deneyimli hem de genç araştırmacılar tarafından sürdürüldüğünü ve alanın bilimsel çeşitliliğe açık, dinamik bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Yazar Sayısı başlığı altında ise "tek yazarlı" ve "çok yazarlı" çalışma biçimleri dikkat çekmektedir. Bu çeşitlilik, alanda bireysel derinlikli analizlerin yanı sıra ortak araştırma pratiklerinin de var olduğunu ortaya koymaktadır. Çalıştığı Kurum ekseninde, "üniversite" başta olmak üzere "Diyanet İşleri Başkanlığı", "Milli Eğitim Bakanlığı" ve "bağımsız araştırmacı" gibi farklı kurumsal yapılar yer almaktadır. Bu kurumların katkısı, alanın sadece akademik çevrelerle sınırlı kalmadığını; aynı zamanda dinsel ve kamusal alanlarla da güçlü akademik bağlar kurduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle Diyanet ve MEB gibi kamusal yapıların akademik katkısı, bu kurumların manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerini toplumun geneline yayma misyonuyla da örtüşmektedir. Sonuç olarak, bu ilişki haritası; alanda üretim yapan yazarların akademik yetkinlikleri, kurumsal bağlantıları ve araştırma yaklaşımları hakkında bütüncül bir perspektif sunarak, alanın yapısal çeşitliliğini etkili bir biçimde yansıtmaktadır.

f.b. Bilimsel Yayınlar Göre Bibliyometrik Bulgular

Bu alt bölümde ise *Türk Din Psikolojisi Dergisi*'nde 2020–2024 yılları

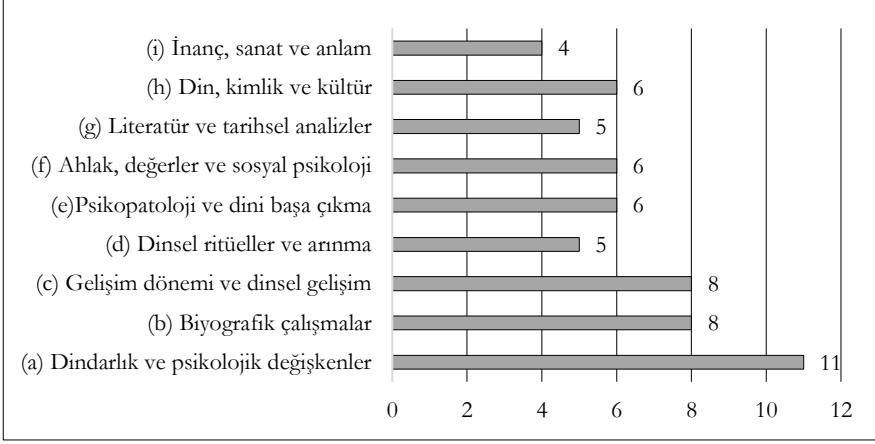
arasında yayınlanan bilimsel ürünlere (n=86) ilişkin bibliyometrik veriler; “(a) bilimsel yayınların türü, (b) bilimsel yayınların (makale + kitap incelemesi) tematik konu içeriği, (c) bilimsel yayınların (makale + kitap incelemesi) metodolojik deseni, (d) bilimsel yayınların (makale + kitap incelemesi) veri toplama yöntemi” olmak üzere dört temel parametre çerçevesinde analiz edilmiştir. Söz konusu parametreler doğrultusunda yapılan bu analizler, dergide yer alan akademik içeriklerin hem yapısal hem de tematik düzeyde değerlendirilmesine olanak tanımaktadır.

Grafik-5:
Bilimsel yayınların türü
(n=86)

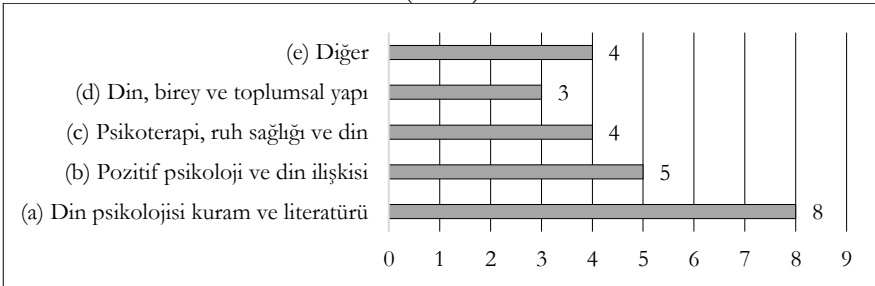
Yukarıdaki Grafik-5'te, *Türk Din Psikolojisi Dergisi*'nde 2020–2024 yılları arasında yayınlanan bilimsel ürünlerin türlerine göre dağılımı sunulmaktadır. Yapılan incelemeye göre, makale türündeki bilimsel ürün sayısının 59 (%69) ile en yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Kitap incelemesi türü, 24 adet (%28) ile ikinci sırada yer almakta; söyleşi türündeki ürünlerin ise 3 adet (%3) olduğu görülmektedir. Elde edilen bu bibliyometrik veriler, derginin akademik yayınlarının büyük ölçüde özgün makale formatında yayınlandığını; ancak kitap incelemeleri ve söyleşilere de içerik çeşitliliği sağlamak amacıyla sınırlı ölçüde yer verildiğini göstermektedir. Bu dağılım, derginin bilimsel üretim formatında araştırma temelli içeriklere öncelik verildiğini, ancak alanla ilişkili literatür ve uygulama deneyimlerine de katkı sağlama amacını taşıdığını ortaya koymaktadır. Tüm bu verilerin yanı sıra adı geçen derginin sözü edilen sayılarında Sahibinden yazısı (1. Sayısı; n=1) ile Editörden yazılarının (1-10. Sayılar arası; n=10) da olduğu bulgulanmıştır.

Grafik-6:
Makalelerin tematik konu içeriği
(n=59)

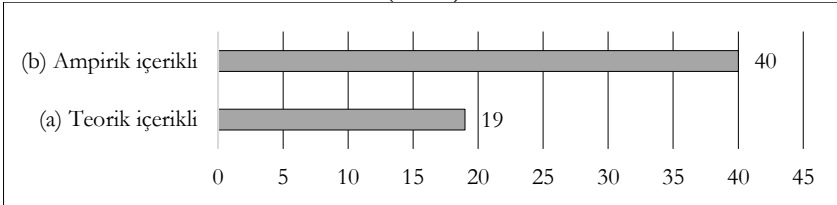
Yukarıdaki Grafik-6'da, makalelerin tematik konu içeriklerine göre dağılımları gösterilmektedir. İncelenen verilere göre, en fazla makale %18,6 oranıyla "Dindarlık ve psikolojik değişkenler" (n=11) kategorisinde yer almıştır. Bunu %13,6 oranlarıyla "Biyografik çalışmalar" (n=8) ve "Gelişim dönemi ve dinsel gelişim" (n=8) kategorileri takip etmektedir. "Psikopatoloji ve dini başa çıkma", "Ahlak, değerler ve sosyal psikoloji" ve "Din, kimlik ve kültür" temaları ise %10,2 oranıyla (n=6) dikkat çeken diğer kategorilerdir. "Dinsel ritüeller ve arınma" (n=5; %8,5) ve "Literatür ve tarihsel analizler" (n=5; %8,5) konularının da önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. En düşük orana sahip kategori, %6,8 ile "İnanç, sanat ve anlam (Dinsel sanat ve kavramsal çözümlemeler)" (n=4) olmuştur. Bu dağılımlar, dergide yayınlanan araştırmaların hangi alanlara yoğunlaştığını ortaya koymakta; özellikle bireyin dinsel yaşantısını psikolojik temellerle birlikte ele alan konuların öne çıktığını göstermektedir. Öte yandan, inanç, sanat ve anlama yönelik çalışmaların sınırlı sayıda olması, bu tematik alanda gelecekte yapılacak araştırmalar için fırsat alanları sunmaktadır.

Grafik-7:
Kitap incelemelerinin tematik konu içeriği
(n=24)

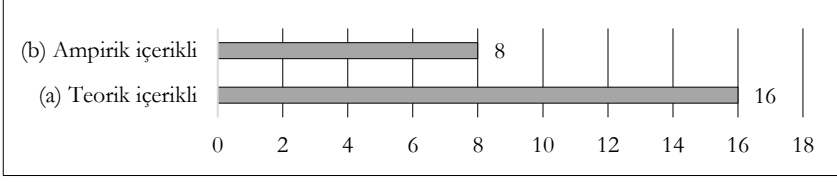
Yukarıdaki Grafik-7’de, kitap incelemelerinin tematik konu içeriklerine göre dağılımları gösterilmektedir. İncelenen verilere göre, en çok kitap incelemesi %33,3 oranıyla "din psikolojisi kuram ve literatürü" (n=8) kategorisinde yer almıştır. Bunu %20,8 oranıyla "pozitif psikoloji ve din ilişkisi" (n=5) ve %16,6 oranıyla "psikoterapi, ruh sağlığı ve din" (n=4) kategorileri takip etmektedir. %12,5 oranıyla "din, birey ve toplumsal yapı" (n=3) kategorisi de önemli bir yer tutmaktadır. "Diğer" başlığı altında yer alan kitaplar ise %16,6 oranında (n=4) bir dağılım göstermektedir. Bu tematik sınıflama, kitap incelemelerine konu olan çalışmaların ağırlıklı olarak din psikolojisinin teorik yapısı ve temel literatürüne odaklandığını ortaya koymaktadır. Öte yandan, pozitif psikoloji, psikanaliz, travma, toplumsal yapı gibi farklı alanlara da yönelim olduğu görülmektedir. Bu durum, kitap incelemelerine konu olan eserlerin hem kuramsal hem de uygulamalı alt alanlara yayıldığını; ancak bazı konularda literatür zenginliğinin sınırlı olabileceğini göstermektedir. Veriler, kitap incelemelerinin hangi alanlara yoğunlaştığını anlamak ve literatürdeki boşlukları belirlemek açısından önemli bir kaynak sunmaktadır.

Grafik-8:
Makalelerin metodolojik deseni
(n=59)

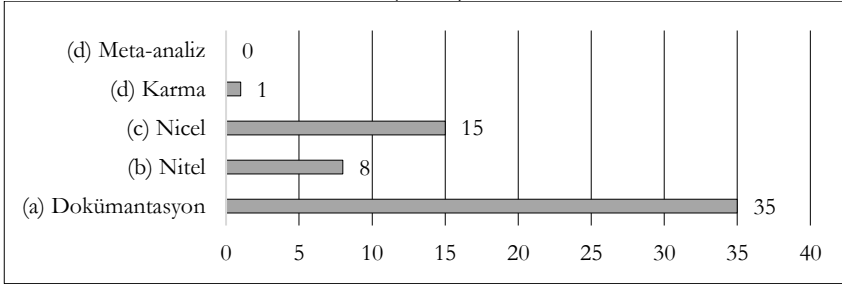
Yukarıdaki Grafik-8’de, makalelerin metodolojik desenine ilişkin nicel bulguların dağılımı gösterilmektedir. Bu çerçevede, toplam 59 makaleden 40’ının (%67,8) ampirik desenli (nicel, nitel ya da karma yöntemli alan araştırması), 19’unun ise (%32,2) teorik içerikli (kuramsal ya da literatür derlemesi) çalışmalar olduğu belirlenmiştir. Bu verilere göre, dergide en fazla makalenin ampirik içerikli olarak yayınlandığı görülmektedir. Bununla birlikte, teorik içerikli çalışmaların da dikkate değer bir orana sahip olması, derginin yalnızca sahaya dayalı değil; aynı zamanda kavramsal ve kuramsal derinliği de öncelediğini göstermektedir. Bu metodolojik çeşitlilik, *Türk Din Psikolojisi Dergisi*’nin hem uygulamalı araştırmalara hem de literatüre dayalı tartışmalara katkı sunduğunu ortaya koymaktadır.

Grafik-9:
Kitap incelemelerinin metodolojik deseni
(n=24)

Yukarıdaki Grafik-9'da, kitap incelemelerinin metodolojik desenine ilişkin nicel bulguların dağılımı gösterilmektedir. Bu çerçevede, toplam 24 kitap incelemesine konu olan çalışmalardan 16 adedinin (%66,7) teorik içerikli, 8 adedinin ise (%33,3) nicel ve nitel çözümlemeye dayalı ampirik içerikli çalışmalardan oluştuğu belirlenmiştir. Bu verilere göre, dergide en fazla kitap incelemesine konu olan eserlerin teorik içerikli olarak yayımlandığı görülmektedir. Ancak, ampirik içerikli çalışmaların analiz edildiği kitap incelemeleri de kayda değer bir orana sahiptir ve bu durum derginin metodolojik çeşitliliğe verdiği önemi yansıtmaktadır.

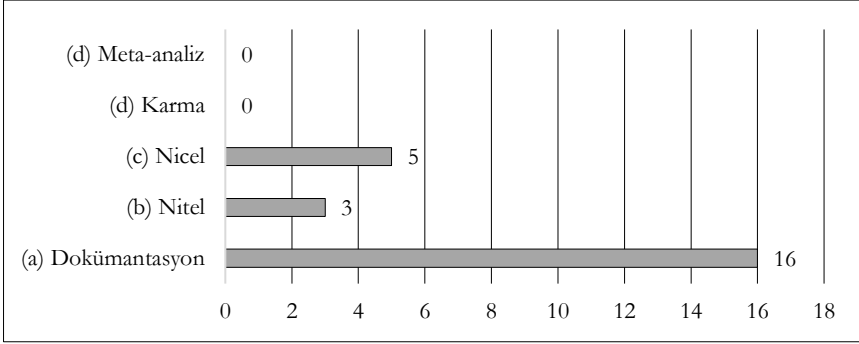
Grafik-10:
Makalelerin veri toplama yöntemi
(n=59)

Yukarıdaki Grafik-10'da, dergide yayınlanan makalelerin veri toplama yöntemlerine ilişkin bibliyometrik dağılımları gösterilmektedir. Buna göre, toplam 59 makalenin 35'inde (%59,3) dokümantasyon yöntemi, 15'inde (%25,4) nicel yöntem, 8'inde (%13,6) nitel yöntem ve 1'inde (%1,7) karma yöntem kullanıldığı belirlenmiştir. Meta-analiz yöntemine ise yayınlanan hiçbir makalede yer verilmediği (%0) görülmüştür. Bu veriler, dergide en çok kullanılan veri toplama yönteminin dokümantasyon (n=35) olduğunu; bunu nicel (n=15) ve nitel (n=8) yöntemlerin izlediğini ortaya koymaktadır. Özellikle teorik ve literatür temelli çalışmaların ağırlıkta olması, derginin alan yazınına kavramsal derinlik katmayı öncellediğini, bunun yanında ampirik çalışmalara da yer verdiğini göstermektedir. Meta-analiz yöntemine hiç yer verilmemesi ise bu metodolojik yaklaşımın dergi bünyesinde henüz kullanılmadığına işaret etmektedir.

Grafik-11:

Kitap incelemelerinin veri toplama yöntemi
(n=24)

Yukarıdaki Grafik-11’de, dergide yayınlanan kitap incelemelerine konu olan eserlerin veri toplama yöntemlerine ilişkin bibliyometrik dağılım gösterilmektedir. Buna göre, toplam 24 kitap incelemesine konu olan çalışmaların 16’sında (%66,7) dokümantasyon yöntemi, 3’ünde (%12,5) nitel yöntem ve 5’inde (%20,8) nicel yöntem kullanıldığı belirlenmiştir. Karma ve meta-analiz yöntemlerine ise yayınlanan hiçbir kitap incelemesinde yer verilmediği (%0) görülmektedir. Dolayısıyla, en çok kullanılan veri toplama yöntemi dokümantasyon (n=16) olurken; nitel ve nicel yaklaşımlar daha sınırlı düzeyde temsil edilmektedir. Bu dağılım, kitap incelemelerini kapsayan çalışmaların çoğunlukla literatür ve kuramsal analizler üzerine temellendiğini, ancak bazı çalışmaların ampirik değerlere dayalı eser çözümlemeleri içerdiğini de göstermektedir. Meta-analiz gibi ileri sistematik yöntemlere yer verilmemesi, bu alandaki potansiyel araştırma boşluklarını işaret etmektedir.

Öte yandan *Türk Din Psikolojisi Dergisi*’nde 2020–2024 yılları arasında yayınlanan bilimsel ürünlere ilişkin bibliyometrik analiz bulguları ayrıntılı şekilde değerlendirildikten sonra bu içeriklerin tematik ve metodolojik yapısını daha somut biçimde ortaya koymak amacıyla kelime bulutu ve ilişki haritalama gibi görsel analiz araçlarından yararlanılmıştır. Söz konusu görseller, bilimsel yayınların konu çeşitliliğini, yönetsel yaklaşımlarını ve veri toplama tekniklerini sistematik biçimde görselleştirerek, dergideki akademik üretimin genel yapısını bütüncül bir şekilde yansıtmaktadır. Bu çerçevede oluşturulan kelime bulutu ve ilişki haritası, dergide yayınlanan makale ve kitap incelemelerinin hangi temalarda yoğunlaştığını, hangi metodolojik desenlerle üretildiğini ve hangi veri toplama araçlarının tercih edildiğini görsel düzlemde analiz etmeye olanak sağlamaktadır. Aşağıda sunulan Görsel-3 ve Görsel-4, *Türk Din Psikolojisi Dergisi*’nin bilimsel üretim sürecine ilişkin hem tematik hem de yöntemsel eğilimleri açık bir biçimde ortaya koymakta; böylece alan yazınına

ilişkin kapsamlı bir bakış geliştirilmesine katkı sunmaktadır.

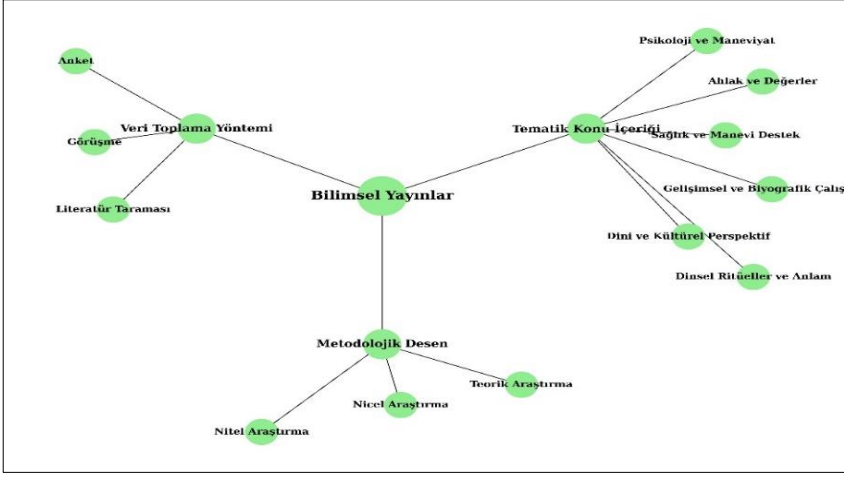
Görsel-3:
Bilimsel yayınlara ilişkin tematik kelime bulutu

Yukarıdaki Görsel-3'te sunulan kelime bulutu, 2020–2024 yılları arasında Türk Din Psikolojisi Dergisi'nde yayınlanan bilimsel yayınların türlerine, tematik içeriklerine, metodolojik desenlerine ve veri toplama yaklaşımlarına ilişkin bibliyometrik eğilimleri bütüncül bir biçimde yansıtmaktadır. Kelime bulutunda öne çıkan "Makale", "Kitap İncelemesi" ve "Söyleşi" gibi terimler, dergide yer alan yayınların yalnızca özgün araştırma makaleleriyle sınırlı olmadığını; aynı zamanda kitap incelemeleri ve röportaj türleriyle de içerik çeşitliliği sağlandığını ortaya koymaktadır. Kelime bulutunda belirgin şekilde yer alan "Ampirik", "Teorik", "Kuram", "Literatür", "Anket" ve "Görüşme" gibi kavramlar ise, bu yayınların metodolojik çeşitliliğini yansıtmaktadır. "Ampirik" ve "Teorik" çalışmaların birlikte yer alması, dergide hem saha verilerine dayalı hem de kavramsal-analitik içeriklerin dengeli biçimde temsil edildiğini göstermektedir. "Dokümantasyon", "Anket" ve "Görüşme" gibi veri toplama yöntemlerinin sıkça vurgulanması, alanın hem nicel hem nitel yöntemlerle ele alındığını ve doğrudan bireylerin deneyimlerine başvurulduğunu göstermektedir. Dolayısıyla bu kelime bulutu görseli; Türk Din Psikolojisi Dergisi'nin yayınlarında tematik çeşitlilik, metodolojik çok yönlülük ve veri toplama tekniklerindeki geniş yelpazeyi başarılı biçimde yansıtarak, derginin disiplinlerarası ve bütüncül bir akademik bakış sunduğunu göstermektedir.

Görsel-4:

Bilimsel yayınlara ilişkin temalar arası ilişki haritalama

Yukarıdaki Görsel-4’te sunulan ilişki haritası, Türk Din Psikolojisi alanında yayınlanan bilimsel ürünlerin yapısal bütünlüğünü üç temel başlık altında ele alarak sistematik bir analiz sunmaktadır: “Tematik Konu İçeriği”, “Metodolojik Desen” ve “Veri Toplama Yöntemi.” Bu üç bileşenin merkezi düğümler olarak yer alması, bilimsel yayınların hem tematik kapsamını hem de yöntemsel çeşitliliğini görsel düzlemde ortaya koymaktadır. Tematik Konu İçeriği başlığı altında, alanın öne çıkan araştırma yönelimleri olan “Psikoloji ve Maneviyat”, “Sağlık ve Manevi Destek”, “Dini ve Kültürel Perspektif”, “Ahlak ve Değerler”, “Gelişimsel ve Biyografik Çalışmalar” ile “Dinsel Ritüeller ve Anlam” gibi alt temalar yer almaktadır. Bu yapı, din psikolojisi literatürünün yalnızca dinsel olgularla sınırlı kalmadığını; bireyin gelişimi, değer sistemleri ve kültürel yapılar gibi çok katmanlı alanlara da yayıldığını göstermektedir.

Metodolojik Desen kategorisinde yer alan “Teorik Araştırma”, “Nitel Araştırma” ve “Nicel Araştırma” sınıflamaları ise dergide yayınlanan çalışmalarda hem kuramsal hem de saha verilerine dayalı yaklaşımların bir arada kullanıldığını göstermektedir. Bu durum, alanda hem derinlemesine kavramsal analizlere hem de saha verilerini temel alan somut veri üretimine dayalı çalışmalara yer verildiğine işaret etmektedir. Veri Toplama Yöntemi başlığı altında yer alan “Anket”, “Görüşme” ve “Literatür Taraması” gibi teknikler ise teorik ve ampirik içerikli araştırmaların veri elde etme yollarına ışık tutmaktadır. Özellikle doğrudan katılımcı görüşlerine dayanan yöntemlerin yaygınlığı, alanın sahaya duyarlı ve uygulamaya dönük bir yönü olduğunu altını çizmektedir. Özetle bu ilişki haritası; Türk Din Psikolojisi alanında yürütülen bilimsel çalışmaların konu kapsamı, yöntemsel tercihleri ve veri toplama biçimleri açısından nasıl

bir bütünlük ve çeşitlilik içinde üretildiğini görsel olarak açıklamaktadır.

S o n u ç

Din psikolojisi, bireyin içsel yaşantısına ilişkin bilişsel, duygusal ve davranışsal örüntülerin; dinsel inanç, pratik ve anlamlandırma süreçleriyle etkileşimsel bağlamda ele alındığı bir araştırma alanıdır. Psikososyo-teolojik parametrelerin birlikte değerlendirildiği bu alanda, bireyin dinsel deneyimleri yalnızca metafiziksel bir alanla sınırlandırılmamakta; aynı zamanda ruh sağlığı, kimlik oluşumu ve kültürel aidiyet gibi değişkenlerle birlikte çok katmanlı bir yapıda ele alınmaktadır (Paloutzian & Park, 2005: 3–20). Yapılan kuramsal değerlendirmelerde, din psikolojisinin yalnızca bireysel düzeyde bir anlam üretim süreciyle sınırlı kalmadığı; aynı zamanda toplumsal yapılarla etkileşimli biçimde şekillenen dinamik ve sahaya yönelik bir alan olduğu ortaya konulmuştur (Emmons, 2005: 731-744). Bu çerçevede, manevi danışmanlık ve rehberlik uygulamaları da din psikolojisinin uygulamalı bir alt alanı olarak düşünülürse özellikle bireylerin travma sonrası yeniden anlam inşası, yönelimsel netleşme ve ruhsal bütünlük arayışlarında işlevsel bir rol üstlenmektedir (Pargament, 2011: 175–201). Alanda yürütülen çalışmaların, sadece teorik çerçeve üretimine değil; aynı zamanda ampirik veri üretimiyle desteklenen uygulamalı modellere de yönelmiş olduğu dikkat çekmektedir.

Türkiye’de din psikolojisi alanındaki süreli yayıncılık faaliyetleri, bireyin dinsel yaşantısının psikolojik boyutlarını çok katmanlı bir perspektifle ele alan bilimsel üretimlerin kurumsallaşmasını destekleyecek bir zemin sunma çabasıdır. Bu kapsamda, disiplinin hem kuramsal çeşitliliğini hem de uygulamaya dönük boyutlarını içeren akademik yayın organlarının sınırlı sayıda olması, literatürde sürdürülebilirlik açısından önemli bir boşluğa işaret etmektedir. Bu çerçevede, 2020 yılında yayınlanmaya başlayan ve süreklilik arz eden *Türk Din Psikolojisi Dergisi*, din psikolojisi literatürünün ulusal düzeyde akademik görünürlüğünü artırma yönünde atılmış stratejik bir adım olarak değerlendirilmektedir. Yapılan bibliyometrik analizlerde, bu derginin içerik yönünden yalnızca teorik tartışmaları değil; aynı zamanda ampirik bulgulara dayanan çalışmaları da kapsayacak biçimde genişleyen bir akademik yapıya sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, din psikolojisinin bilimsel bir araştırma alanı olarak hem bireysel hem de toplumsal düzeydeki dinsel yaşantıları anlamlandırma kapasitesi, bu tür süreli yayınlarla birlikte daha güçlü ve sistematik bir temele oturtulabilir.

Bu makalede, 2020 yılında yayın hayatına başlayan *Türk Din Psikolojisi Dergisi*’nin 2020-2024 yılları arasında yayınlanan birinci sayıdan onuncu

sayıya kadar olan tüm bilimsel yayınların bibliyometrik analizi gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, dergide yayınlanan bilimsel ürünlerin yanı sıra yazar profilleri de bu çalışmaya özgü belirlenen çeşitli nitel parametreler doğrultusunda değerlendirilmiştir. Din psikolojisi alanında Türkiye’de hala ilk ve tek (2025) olan bu uluslararası alan dergisinin 1. ile 10. sayıları arasında yayınlanan bilimsel ürünlere ilişkin olarak genel bir bibliyometrik değerlendirme sonucunda ulaşılan nitel ve nicel bulgular aşağıdaki şekilde özetlenmiştir:

(a)-Yazarlara ilişkin değerlendirmeler.

(i) 2020–2024 yılları arasında yayınlanan 10 sayılık dönemde, Türk Din Psikolojisi Dergisi’ne bilimsel katkı sunan toplam 102 yazar tespit edilmiştir. Bu yazarların tamamının (%100) Türkiye merkezli kurumsal yapılara bağlı olduğu ve hiçbir yabancı yazara yer verilmediği belirlenmiştir. Bu durum, derginin bilimsel üretim ağının ulusal akademik çevreler tarafından şekillendirildiğini ve yayın politikasının büyük ölçüde yerli araştırmacılara dayandığını göstermektedir.

(ii) Yazarların akademik unvanlara göre dağılımında; %16,67’sinin profesör, %5,88’inin doçent, %4,90’ının doktor öğretim üyesi ve %6,86’sının yalnızca “Dr.” unvanına sahip olduğu görülmüştür. Bu dağılımın yanı sıra; %34,31 oranında yüksek lisans öğrencisi ve %22,55 oranında doktora öğrencisinin katkı sunduğu belirlenmiştir. Ayrıca %3,92 araştırma görevlisi, %0,98 doktor öğretim görevlisi, %0,98 doktor öğretmen ve %2,94 öğretmen unvanına sahip yazarların da katkısı tespit edilmiştir. Bu bulgular, derginin özellikle lisansüstü düzeydeki genç araştırmacılar tarafından yüksek düzeyde tercih edildiğini ve genç akademik üretkenliği desteklediğini göstermektedir.

(iii) Bilimsel yayın biçimlerine göre yapılan analizde, toplam 86 akademik içeriğin %81,40’ının tek yazarlı, %18,60’ının ise iki yazarlı çalışmalar olduğu belirlenmiştir. Üç ya da daha fazla yazarlı ortak çalışmalara ise rastlanmamıştır (%0). Bu bulgu, dergide bireysel akademik üretim kültürünün ağırlıkta olduğunu, çok yazarlı kolektif üretim biçimlerinin henüz yaygınlaşmadığını ortaya koymaktadır.

(iv) Yazarlara ait kurumsal dağılıma bakıldığında ise %71,57’sinin üniversitelerde görev yaptığı ya da lisansüstü eğitimine devam ettiği görülmektedir. Geriye kalan yazarların %12,75’inin Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde, %8,82’sinin çeşitli kamu kurumlarında (örneğin Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı), %6,86’sının ise Diyanet İşleri Başkanlığı’nda görev yaptığı belirlenmiştir. Bu durum, derginin aka-

demik üretim odağının yükseköğretim kurumlarında yoğunlaştığını; ancak aynı zamanda sahada görev yapan kamu çalışanlarının da disipline katkı sunduğunu göstermektedir.

(b) *Bilimsel yayınlara ilişkin değerlendirmeler.*

(i) Türk Din Psikolojisi Dergisi'nin 2020–2024 yılları arasındaki ilk on sayısında toplam 86 bilimsel yayının yer aldığı belirlenmiştir. Bu yayınların %68,60'ı makale (n=59), %27,90'ı kitap incelemesi (n=24) ve %3,50'si söyleşi (n=3) türündedir. Söyleşi kategorisinde yer alan ürünlerin, disiplin içi tecrübe paylaşımına katkı sunduğu görülmektedir.

(ii) Makalelerin tematik içeriklerine göre yapılan sınıflandırmada, en yüksek oranın %18,6 (n=11) ile “Dindarlık ve psikolojik değişkenler” kategorisinde toplandığı görülmektedir. Bunu %13,6 oranıyla “Biyografik çalışmalar” (n=8) ve yine aynı oranla “Gelişim dönemi ve dinsel gelişim” (n=8) temaları takip etmektedir. Ayrıca %10,2 oranıyla “Psikopatoloji ve dini başa çıkma”, “Ahlak, değerler ve sosyal psikoloji” ve “Din, kimlik ve kültür” temaları öne çıkan diğer içerik grupları arasında yer almaktadır. Dinsel ritüel, arınma, sanat ve kavramsal çözümleme gibi konular ise daha sınırlı temsille yer almaktadır.

(iii) Kitap incelemelerine konu olan çalışmaların tematik dağılımında en çok tercih edilen konu başlığının %33,3 (n=8) ile “Din psikolojisi kuram ve literatürü” olduğu belirlenmiştir. Bunu %20,8 oranında “Pozitif psikoloji ve din ilişkisi” (n=5) ve %16,6 oranında “Psikoterapi, ruh sağlığı ve din” (n=4) temaları takip etmektedir. İncelemelerin bir kısmının ise “Din, birey ve toplumsal yapı” (%12,5) ve diğer sınıfında (%16,6) yer aldığı görülmektedir.

(iv) Makalelerin metodolojik desenine ilişkin yapılan analizde, %67,8'inin (n=40) ampirik, %32,2'sinin (n=19) teorik çalışmalardan oluştuğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, dergide ampirik veri temelli içeriklerin ön planda olduğunu; ancak teorik çerçeveye dayalı yayınlara da kayda değer ölçüde yer verildiğini göstermektedir.

(v) Kitap incelemeleri özelinde yapılan metodolojik değerlendirmede, üzerinde analizi yapılan eserlerin %66,7'sinin (n=16) teorik, %33,3'ünün (n=8) ampirik içeriklere sahip olduğu saptanmıştır. Bu yapı, kitap incelemelerinin daha çok kuramsal değerlendirme temelli eserler üzerinde yapıldığını göstermektedir.

(vi) Makalelerde kullanılan veri toplama yöntemlerine bakıldığında; %59,3 oranında dokümantasyon (n=35), %25,4 oranında nicel yöntem (n=15), %13,6 oranında nitel yöntem (n=8) ve %1,7 oranında karma

yöntem (n=1) tercih edilmiştir. Meta-analiz yönteminin hiçbir yayında kullanılmadığı belirlenmiştir (%0).

(vii) Kitap incelemelerinde yer verilen çalışmaların veri toplama yöntemlerine göre dağılımı ise şu şekildedir: %66,7'si dokümantasyon (n=16), %20,8'i nicel yöntem (n=5), %12,5'i nitel yöntem (n=3) olup yalnızca %0 oranında meta-analiz yöntemi kullanılmıştır. Karma yöntem ise kitap incelemelerine konu olan çalışmalardan birinde yer almıştır (n=1; %4,2).

Yukarıda sunulan bibliyometrik bulgular, Türk Din Psikolojisi Dergisi'nin içeriksel çeşitliliği ve metodolojik derinliği açısından alan yazınına anlamlı katkılar sunduğunu ortaya koymaktadır. Dergide yayınlanan bilimsel ürünlerin yapısal ve tematik dağılımları, disiplinin akademik birikimini yansıttığı kadar; ilerleyen çalışmalar açısından da önemli araştırma fırsatları sunmaktadır. Bu bağlamda, din psikolojisi alanında çalışacak araştırmacılara yönelik aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

(i) *Alan literatürüne yönelik odaklı taramalar yapılması:* Güncel yayın temalarının ağırlıklı olarak bireysel dindarlık ve psikolojik değişkenlere odaklandığı göz önünde bulundurularak, daha az temsil edilen sanat, ritüel ve kavramsal çözümleme gibi tematik alanlar öncelikli araştırma konularına dâhil edilmelidir.

(ii) *Uluslararası akademik katkının artırılması:* Dergide henüz yabancı yazarlı bir bilimsel ürün bulunmaması nedeniyle, disiplinlerarası ve uluslararası iş birliklerinin geliştirilmesi teşvik edilmeli; yurt dışındaki araştırmacılarla ortak projeler ve tematik dosyalar oluşturulmalıdır.

(iii) *Çok yazarlı çalışmaların özendirilmesi:* Makalelerin büyük çoğunluğunun tek yazarlı olduğu dikkate alındığında, ortak yazarlı akademik üretimler desteklenmeli; özellikle yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin danışmanlarıyla ortak yayın süreçlerine katılımı teşvik edilmelidir.

(iv) *Metodolojik çeşitliliğin artırılması:* Dergide meta-analiz yöntemine hiç yer verilmediği, karma yöntemin ise oldukça sınırlı düzeyde temsil edildiği görülmektedir. Bu çerçevede, ileri düzey metodolojik yaklaşımların yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

(v) *Yerli din psikolojisi modellerinin oluşumuna yönelik çalışmalar yapılması:* Türkiye'nin psiko-kültürel eko-sistemine uygun, bağlamsal din psikolojisi yaklaşımlarını merkeze alan özgün model geliştirme çalışmalarına öncelik verilmelidir.

(vi) *Tematik sempozyum ve çalıştayların düzenlenmesi:* Dindarlık, ahlak,

kimlik, kültür ve psikopatoloji gibi öne çıkan alan temaları üzerine akademik toplantılar düzenlenerek literatürdeki kuramsal ve ampirik derinlik artırılabilir.

(vii) *Veri toplama tekniklerinde çeşitlilik sağlanması*: Niteliksel yaklaşımların baskın olduğu dergi içeriğinde; gözlem, günlük analizleri, yapılandırılmış mülakat gibi yenilikçi veri toplama tekniklerine yönelerek metodolojik derinlik geliştirilebilir.

(viii) *Genç akademisyenlerin yayın sürecine aktif katılımının desteklenmesi*: Özellikle yüksek lisans ve doktora düzeyindeki araştırmacıların yayın süreçlerine dâhil olmaları için özel çağrılar, akademik mentorluk programları ve dergi destek mekanizmaları oluşturulmalıdır.

(ix) *Açık erişim olanaklarının güçlendirilmesi*: Derginin akademik görünürlüğünü artırmak ve literatüre hızlı erişim sağlamak amacıyla açık erişim politikalarının sürdürülebilirliği sağlanmalıdır.

(x) *Alan tarihine yönelik sistematik meta-analiz ve literatür derlemeleri yapılması*: Türkiye’de din psikolojisi alanının kurumsal gelişimini ve içeriksel dönüşümünü inceleyen dönemsel ve tarihsel perspektifli sistematik çalışmalar teşvik edilmelidir.

Beyanlar ve Bildirimler | Statements & Declarations –

Etik Onay | Ethical Approval

Bu çalışma etik onay gerektirmemektedir.

This study does not require ethical approval.

Araştırma Etiği Beyanı | Research Ethics Statement

Bu çalışma, uluslararası akademik etik ilkelerine uygun olarak yürütülmüştür.

This study was conducted in accordance with international academic ethical principles.

Bilgilendirilmiş Onam | Informed Consent

Bu çalışma için bilgilendirilmiş onam gerekli değildir.

Informed consent was not required for this study.

Katılım Onayı | Consent to Participate

Bu çalışma için katılım onayı gerekli değildir.

Consent to participate was not required for this study.

Yayın Onayı | Consent for Publication

Yazar(lar), bu makalenin yayınlanmasına tam onay vermektedir.

The author(s) give their full consent for the publication of this article in its current form.

Çıkar Çatışması | Conflict of Interest

Yazar(lar), bu makalenin araştırma, yazarlık ve/veya yayınıyla ilgili herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

The author(s) declare no potential conflicts of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article.

Rekabetçi Çıkarlar | Competing Interests

Yazar(lar), bu araştırmaya ilişkin herhangi bir rekabetçi menfaatlerinin bulunmadığını belirtir.

The author(s) declare that they have no competing interests.

Şeffaflık Beyanı | Transparency Statement

Yazar(lar), çalışmanın tüm aşamalarında şeffaflık ilkesine bağlı kalmışlardır.

The author(s) confirm that transparency principles were followed at all stages of this research.

Finansman | Funding

Bu çalışma herhangi bir finansal destek almamıştır.

This research received no financial support.

Veri Paylaşımı ve Erişilebilirlik | Data Availability & Accessibility

Bu çalışmada veri paylaşımı mevcut değildir.

Data sharing is not available for this study.

Yazar Katkıları | Author Contributions

Kavramsallaştırma: MK; Literatür Taraması: MK; Veri Toplama: MK; Veri Analizi: MK; Yazım – Taslak: MK; Yazım – Gözden Geçirme ve Düzenleme: MK.

Conceptualization: MK; Literature Review: MK; Data Collection: MK; Data Analysis: MK; Writing – Draft: MK; Writing – Review – Editing: MK.

Özgünlük Beyanı | Statement of Originality

Bu makale, özgündür.

This article is original.

Çalışma Sınırlılıkları | Study Limitations

Bu araştırmanın bazı metodolojik sınırlılıkları bulunmaktadır ve gelecekteki çalışmalar için öneriler içermektedir.

This study has some methodological limitations and provides recommendations for future research.

Açık Bilim Beyanı | Open Science Statement

Bu çalışma, açık bilim ilkelerine uygun olarak yürütülmüş ve verilerin paylaşımı araştırma etik kuralları çerçevesinde değerlendirilmiştir.

This study was conducted in compliance with open science principles, and data sharing has been evaluated within the framework of research ethics guidelines.

Erişim Politikası | Access Policy

Bu makale, Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) lisansı altında yayınlanmıştır.

This article is published under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) license.

Telif Hakkı ve Lisans | Copyright & License

Yazar(lar), makalenin telif hakkını elinde tutar ve CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayınlanmasını kabul eder.

Author(s) retain the copyright of their work, which is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) license.

Kaynaklar

Abu-Raiya, H., & Pargament, K. I. (2011). Empirically based psychology of Islam: Summary and critique of the literature. *Mental Health, Religion & Culture*, 14(2), 93–115.

American Psychological Association. (1976). *Division 36: Psychology of Religion*. Washington, DC.

American Psychological Association. (2011). *Division 36: Society for the Psychology of Religion and Spirituality*. Washington, DC. <https://www.apa.org>.

Anczyk, A. (2021). Three decades of the Polish psychology of religion (1989–2020). *Archive for the Psychology of Religion*, 43(2), 182–207.

Ano, G. G., & Vasconcelles, E. B. (2005). Religious coping and psychological adjustment to stress: A meta-analysis. *Journal of Clinical Psychology*, 61(4), 461–480.

Archive for the Psychology of Religion (1978). <https://brill.com/view/journals/arp/arp-overview.xml>. (Erişim: Nisan 2025).

Aybey, S. (2018). Türkiye'deki din eğitimi çalışmaları bağlamında 'Uluslararası Yüksek Din Öğretimi Kongresi' (2017) üzerine bibliyometrik analizler. *Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6(10), 415–430.

British Journal of Guidance and Counselling. (1973). <https://www.tandfonline.com/journals/cbjg20>. (Erişim: Nisan 2025).

British Journal of Religious Education. (1978). <https://www.tandfonline.com/journals/cbre20>. (Erişim: Nisan 2025).

Canadian Journal of Community Mental Health. (1982). <https://www.cjcmh.com/journal/cjcmh>. (Erişim: Nisan 2025).

Chaze, F., Thomson, M. S., George, U., & Guruge, S. (2015). Role of cultural beliefs, religion, and spirituality in mental health and/or service utilization among immigrants in Canada: A scoping review. *Canadian Journal of Community Mental Health*, 34(3), 87–101.

Davis, E. B., Lacey, E. K., Heydt, E. J., LaBouff, J. P., Barker, S. B., Van Elk, M., & Ladd, K. L. (2024). Sixty years of studying the sacred: Auditing and advancing the psychology of religion and spirituality. *Psychology of Religion and Spirituality*, 16(1), 7–19.

Dein, S., Loewenthal, K., Lewis, C. A., & Pargament, K. I. (2020). COVID-19, mental health and religion: An agenda for future research. *Mental Health, Religion & Culture*, 23(1), 1–9.

Elshamy, F., Hamadeh, A., Billings, J., & Alyafei, A. (2023). Mental illness and help-seeking behaviours among Middle Eastern cultures: A systematic review and meta-synthesis of qualitative data. *Plos One*, 18(10), 1–25.

Emmons, R. A. (1999). *The psychology of ultimate concerns: Motivation and spirituality in personality*. Guilford Press.

Emmons, R. A. (2005). Striving for the sacred: Personal goals, life meaning, and religion. *Journal of Social Issues*, 61(4), 731-745.

Furrow, J. L., King, P. E., & White, K. (2004). Religion and positive youth development: Identity, meaning, and prosocial concerns. *Applied Developmental Science*, 8(1), 17-26.

Hill, P. C., & Pargament, K. I. (2003). Advances in the conceptualization and measurement of religion and spirituality: Implications for physical and mental health research. *American Psychologist*, 58(1), 64-74.

Hood Jr, R. W., Hill, P. C., & Spilka, B. (2009). *The psychology of religion: An empirical approach*. (4th ed.). Guilford Press.

International Association for the Psychology of Religion. (1914). <https://www.iaprweb.org>. (Erişim: Nisan 2025).

International Journal of Islamic Thought. (2012). <https://www.ukm.my/ijit/>. (Erişim: Nisan 2025).

James, W. (1902). *Varieties of religious experience: A study in human nature*. Collier Macmillan.

Journal of Empirical Theology. (1988). <https://brill.com/view/journals/jet/jet-overview.xml>. (Erişim: Nisan 2025).

Journal of Health Care Chaplaincy. (1987). <https://www.tandfonline.com/journals/whcc20>. (Erişim: Nisan 2025).

Journal of Pastoral Care & Counseling. (1947). <https://journals.sagepub.com/home/pcc>. (Erişim: Nisan 2025).

Journal of Psychology and Theology. (1973). <https://journals.sagepub.com/home/ptj>. (Erişim: Nisan 2025).

Journal of Religion and Health. (1961). <https://link.springer.com/journal/10943>. (Erişim: Nisan 2025).

Karasar, N. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. (7. Baskı). 3 A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.

Koç, M. (2016). Türkiye'deki manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmaları bağlamında 'I. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi' (2016) üzerine bibliyometrik analizler. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4(2), 37-94.

Koç, M. (2020). Türkiye'deki manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmaları bağlamında 'II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi' (2018) üzerine bibliyometrik analizler. *Türk Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi*, 2, 29-96.

Koç, M. (2022). Türkiye'deki manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmaları bağlamında 'Maneviyat Psikolojisi Sempozyumları' (2014-2018)

üzerine bibliyometrik analizler. *Türk Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi*, 5, 129-171.

Koç, M. (2024). Türkiye’deki manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmaları bağlamında ‘Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Sempozyumu’ (2020) üzerine bibliyometrik analizler. *Türk Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi*, 10, 197-262.

Koenig, H. G., Al Zaben, F., & Khalifa, D. A. (2012). Religion, spirituality and mental health in the West and the Middle East. *Asian Journal of Psychiatry*, 5(2), 180-182.

Krok, D., Szcześniak, M., & Zarzycka, B. (2024). The role of religious comfort and strain on social well-being among emerging adults in Poland: Serial mediation by meaning making processes. *Journal of Religion and Health*, 63(6), 4110–4129.

Mental Health, Religion & Culture. (1998). <https://www.tandfonline.com/journals/cmb20>. (Erişim: Nisan 2025).

Paloutzian, R. F. (2017). Psychology of religion in global perspective: Logic, approach, concepts. *The International Journal for the Psychology of Religion*, 27(1), 1-13.

Paloutzian, R. F., & Park, C. L. (2005). Recent progress and core issues in the science of religious and spiritual life. [içinde] R. F. Paloutzian & C. L. Park (Eds.), *Handbook of the psychology of religion and spirituality* (pp. 3–20). Guilford Press.

Paloutzian, R. F., & Park, C. L. (Eds.). (2013). *Handbook of the psychology of religion and spirituality*. (2nd ed.). Guilford Press.

Panton, A., & Spies, M. (2021). The Canadian Journal of Theology, Mental Health and Disability, Fall 2021. *Canadian Journal of Theology, Mental Health and Disability*, 1(2), 107-222.

Pargament, K. I. (2011). *Spiritually integrated psychotherapy: Understanding and addressing the sacred*. Guilford press.

Park, C. L. (2005). Religion as a meaning-making framework in coping with life stress. *Journal of Social Issues*, 61(4), 707-729.

Saroglou, V., & Mathijssen, F. (2007). Religion, multiple identities, and acculturation: A study of Muslim immigrants in Belgium. *Archive for the Psychology of Religion*, 29(1), 177-198.

Şahin, S. & Acun, A. (2015). Turist rehberliği alanının bibliyometrik profili: Ulusal turizm kongreleri bildirileri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(34), 213-234.

Taslim, N., Ahmad, S., Rehman, S. U., Alghamdi, A. T., Alkatheri, H. A. H., Iqbal, A., & Jbeen, A. (2022). A literature analysis of scientific research on gender incongruence in Muslim nations. *Journal of Public Health Research*, 11(4), 1-13.

The Canadian Journal of Theology, Mental Health and Disability. (2021). <https://jps.library.utoronto.ca/index.php/cjtmhd>. (Erişim: Nisan, 2025).

Tomcsányi, T. (2010). Antoine Vergote, founder of the empirical and psychoanalytical approach in the psychology of religion. *European Journal of Mental Health*, 5(1), 45-58.

Türk Din Psikolojisi Dergisi (2020). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tdpd>. (Erişim: Nisan, 2025).

Van der Ven, J. A., & Ziebertz, H. G. (Eds.). (2012). *Tensions within and between religions and human rights-2*. Brill.

Yıldırım, A. & Şimşek H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.

Yıldırım, M., Kızılgeçit, M., Seçer, İ., Karabulut, F., Angın, Y., Dağcı, A., Vural, M. E., Bayram, N. N., & Çinici, M. (2021). Meaning in life, religious coping, and loneliness during the coronavirus health crisis in Turkey. *Journal of Religion and Health*, 60(5), 2371–2385.

E k l e r

Ek-1:

**Dergi Sayıları - (1. ve 10. Sayılar Arası)
(Ön Kapak + İçindekiler + Arka Kapak)**

Türk Din Psikolojisi Dergisi
Turkish Journal for the Psychology of Religion

İçindekiler | Contents

■ Sahibinden From Owner.....	7-9
■ Editörden From Editor.....	11-12
■ Makaleler Articles	
Türk Din Psikolojisinde Akademisyen Bir Din Psikoloğu: Abdülkadir Etöz Üzerine Biyografik Bir Araştırma <i>An Academical Psychologist of Religion in Turkish Psychology of Religion: A Biographic Research on Abdülkadir Etöz</i> Mustafa Koç.....	13-74
Hız. Muhammed'in Yaşlılara ve Yaşlılığa Yaklaşımı Üzerine Sosyo-Psikolojik Bir İnceleme <i>A Socio-Psychological Review on the Prophet Muhammad's Approach to Elders and Old Age</i> Abdullah Dağcı.....	75-94
Sınav Başarısına ve Başarısızlığına Yapılan Tabiatüstü Yüklemeler Üzerine Bir Alan Araştırması <i>A Field Research on Supernatural Attributions to Exam Success and Failure</i> Kübra Behti & M. Naci Kula.....	95-118
6-12 Yaş Arası Çocukların Dini ve Ahlaki Gelişimlerinde Anne ve Babaların Rolü <i>Parents' Role in Religious and Moral Development in 6-to 12-Year-Old Children</i> Süleyman Abanoz.....	119-148
Cinayet Suçu İşleyen Kadın Hükümlülerde Din Algısı: Ankara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği <i>Perception of Religion in Women Prisoners who Committed Murder: Example of Ankara Women's Prison</i> Belgizar Özbek.....	149-179
Türk Din Psikolojisi Çalışmalarında 'Çocukluk Dönemi Dinsel Gelişimi' Literatürü (1958-2020) Üzerine Bir Araştırma <i>A Research on 'Religious Development in Childhood' Literature (1958-2020) in Turkish Psychology of Religion Studies</i> Kader Cansu Abay.....	181-218

■ **Kitap İncelemeleri** | Book Reviews

Batı'da İslamofobi ve Psikolojik Temelleri

Islamophobia and Its Psychological Foundations in the West

Yusuf Koç.....219-224

Din Psikolojisi Ders Kitabı

Psychology of Religion Textbook

Kader Cansu Abay.....225-234

■ **Yazar Bilgileri** | Author Information.....235-236

■ **Yayın ve Yazım İlkeleri** | Principles of Publishing and Writing.....237-240

Issue: 1 Year: 2020 June
ISSN: 2687-2722

TURKISH JOURNAL FOR THE PSYCHOLOGY OF RELIGION

1

Sayı: 2 Yıl: 2020 Aralık
ISSN: 2687-2722

TÜRK DİN PSİKOLOJİSİ DERGİSİ

2

Türk Din Psikolojisi Dergisi
Turkish Journal for the Psychology of Religion

İçindekiler | Contents

■ Editörden From Editor.....	7-8
■ Makaleler Articles	
Üniversite Öğrencilerinin Dindarlık ve Umut Durumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi <i>Examining College Students' Religiosity and Hope Status in Terms of Some Variables</i> Abdullah Dağcı.....	9-38
Bir Osmanlı Bilgini Olarak Mehmed Birgivi'nin Eserlerinde Takva ve Ahlak İlişkisi: Ahlak ve Tasavvuf Psikolojisi Perspektifinden Semantik Analizler <i>The Relationship Between Taqwa and Morality in Mehmed Birgivi's Works as an Ottoman Scholar: Semantic Analyses from the Perspective of Mystical and Moral Psychology</i> Mustafa Koç.....	39-91
Bağlanma Stilleri ile Tanrı'ya Bağlanma Arasındaki İlişki Üzerine Bir Alan Araştırması <i>A Field Research on the Relationship Between Attachment Styles and Attachment to God</i> Ahmet Canan Karataş & Kader Bektaş.....	93-106
Psikoloji ve Din Açısından Takıntılar: 'Vesvese' Üzerine Analizler <i>Obsessions in Terms of Psychology and Religion: The Analyses on the 'Waswasah'</i> Ali Kerdîge & Hâbil Şentürk.....	107-134
Üniversite Öğrencilerinde Narsisizm ile İçsel Dini Motivasyon Arasındaki İlişki <i>The Relationship Between Narcissism and Intrinsic Religious Motivation in College Students</i> Mehmet Çınar.....	135-160
Türk Din Psikolojisi Çalışmalarında 'Ergenlik Dönemi Dinsel Gelişimi' Literatürü (1963-2020) Üzerine Bir Araştırma <i>A Research on 'Religious Development in Adolescence' Literature (1963-2020) in Turkish Psychology of Religion Studies</i> Kader Cansu Abay.....	161-220

■ **Kitap İncelemeleri** | Book Reviews

Dini Gelişim Teorileri

Theories of Religious Development

Enes Hamza Kırıcı.....221-228

Şükür: Pozitif Psikolojiden Din Psikolojisine Köprü

Gratitude: The Bridge from Positive Psychology to Psychology of Religion

Dilek Ayan.....229-235

Din Psikolojisinin 100'ü

100 of the Psychology of Religion

Ali Yüksel.....237-243

■ **Yazar Bilgileri** | Author Information.....245-247

■ **Yayın ve Yazım İlkeleri** | Principles of Publishing and Writing...249-252

Issue: 2 Year: 2020 December
ISSN: 2687-2722

TURKISH JOURNAL FOR THE PSYCHOLOGY OF RELIGION

2

Sayı: 3 Yıl: 2021 Haziran
ISSN: 2687-2722

TÜRK DİN PSİKOLOJİSİ DERGİSİ

3

Türk Din Psikolojisi Dergisi
Turkish Journal for the Psychology of Religion

İçindekiler | Contents

■ **Editörden** | From Editor.....7-8

■ **Makaleler** | Articles

Enneagram Kişilik Modeli Bağlamında İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Examination of Personality Traits of Faculty of Theology Students in Terms of Some Variables in the Context of Enneagram Personality Model

Ali Yüksel & Muhammed Kızılgeçit.....9-38

Sezai Karakoç'un Kişiliği ve Dini Hayatı Üzerine Psiko-Biyografik Analizler

Psycho-Biographical Analysis on Sezai Karakoç's Personality and Religious Life

Lutfiye Dere & Habil Şentürk.....39-57

Din Sosyal Psikolojisi Perspektifinden Toplumsal Patolojilerle Başa Çıkma Süreçleri Üzerine Değerlendirmeler

Evaluations on Coping Processes with Social Pathologies from the Perspective of Social Psychology of Religion

Yusuf Fırıncı.....59-89

Türk Din Psikolojisi Çalışmalarında 'Yetişkinlik Dönemi Dinsel Gelişimi' Literatürü (1966-2021) Üzerine Bir Araştırma

A Research on 'Religious Development in Adulthood' Literature (1966-2021) in Turkish Psychology of Religion Studies

Kader Cansu Abay.....91-113

Semitik Metinlerde Apokaliptik Anlatımlar Üzerine Psiko-Fenomenolojik Analizler

Psycho-Phenomenological Analysis on Apocalyptic Narratives in the Semitic Texts

Mustafa Turhal.....115-160

Türk Din Psikolojisinde Akademisyen Bir Din Psikoloğu: Habil Şentürk Üzerine Biyografik Bir Araştırma

An Academical Psychologist of Religion in Turkish Psychology of Religion: A Biographic Research on Habil Şentürk

Mustafa Koç.....161-221

■ **Kitap İncelemeleri** | Book Reviews

İmtihan Psikolojisi

Psychology of Examination

Rumeysa Ergin.....223-232

Umudun Psikolojisi ve Teolojisi

The Psychology and Theology of Hope

Sümeyye Nur Kaya.....233-239

Din Psikolojisinin 200'ü

200 of the Psychology of Religion

Ali Yüksel.....241-252

■ **Yazar Bilgileri** | Author Information.....253-255

■ **Yayım ve Yazım İlkeleri** | Principles of Publishing and Writing.....257-260

Issue: 3 Year: 2021 June
ISSN: 2687-2722

**TURKISH JOURNAL FOR
THE PSYCHOLOGY OF RELIGION**

3

Sayı: 4 Yıl: 2021 Aralık
ISSN: 2687-2722

TÜRK DİN PSİKOLOJİSİ DERGİSİ

4

Türk Din Psikolojisi Dergisi
Turkish Journal for the Psychology of Religion

İçindekiler | Contents

■ Editörden From Editor.....	7-8
■ Makaleler Articles	
Din Psikolojisi Perspektifinden Kutadgu Bilig’de Ahlak ve Mutluluk İlişkisi Üzerine Semantik Analizler <i>Semantic Analysis on the Relationship between Morality and Happiness in Kutadgu Bilig from the Perspective of Psychology of Religion</i> Sümeyye Çakıcı.....	9-44
Türk Din Psikolojisi Çalışmalarında ‘Yaşlılık Dönemi Dinsel Gelişimi’ Litera- türü (1967-2021) Üzerine Bir Araştırma <i>A Research on 'Religious Development in Old Age' Literature (1967-2021) in Turkish Psychology of Religion Studies</i> Kader Cansu Abay.....	45-67
Din Psikolojisi ve Aile Çalışmaları <i>Psychology of Religion and Family Studies</i> Melike İlerisoy & Ali Ulvi Mehmedoğlu	69-99
Türkiye’de Geliştirilen Dindarlık Ölçekleri (1989-2015): Dindarlık Ölçme Çalı- şmaları Üzerine Değerlendirmeler <i>Religiosity Scales Developed in Turkey (1989-2015): Evaluations on Religiosity Measure- ment Studies</i> Çiğdem Fidan.....	101-118
Dindarlık ve Tüketici Tarzları Arasındaki İlişki Üzerine Nicel Bir Araştırma <i>A Quantitative Research on the Relationship Between Religiosity and Consumer Styles</i> Ayşenur Barak & Hasan Kaplan.....	119-153
Türk Din Psikolojisinin Kurucusu: Bedi Ziya Egemen Üzerine Biyografik Bir Araştırma <i>Founder of Turkish Psychology of Religion: A Biographical Research on Bedi Ziya Egemen</i> Mustafa Koç.....	155-209

■ **Kitap İncelemeleri** | Book Reviews

Jung ve Din

Jung and Religion

Yusuf Koç.....211-220

Acıdan Erdeme Yolculuk: Travma Sonrası Gelişim Psikolojisi ve Din

Journey from Pain to Virtue: The Psychology of Post-Traumatic Development and Religion

Deniz Koç.....221-229

■ **Yazar Bilgileri** | Author Information.....231-233

■ **Yayın ve Yazım İlkeleri** | Principles of Publishing and Writing.....235-238

Issue: 4 Year: 2021 December
ISSN: 2687-2722

**TURKISH JOURNAL FOR
THE PSYCHOLOGY OF RELIGION**

4

Sayı: 5 Yıl: 2022 Haziran
ISSN: 2687-2722

TÜRK DİN PSİKOLOJİSİ DERGİSİ

5

Türk Din Psikolojisi Dergisi
Turkish Journal for the Psychology of Religion

İçindekiler | Contents

■ İthaf Dedication.....	7
■ Editörden From Editor.....	9
■ Makaleler Articles	
Boşanmış Aile Çocuklarının Sosyal Uyum Süreçleri ile Dindarlık Düzeyleri Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma <i>A Study on the Relationship Between Social Adaptation Processes and Religiosity Levels of Children of Divorced Parents</i> Amine Akdemir.....	11-46
Gelişim ve Din Psikolojisi Açısından Ergenlik Dönemi ve Temel Problemleri <i>Adolescence and Its Basic Problems in Terms of Developmental Psychology and Psychology of Religion</i> Asude Coşkunsever.....	47-80
Din Hizmetlerindeki İletişim Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi: Diyanet İşleri Başkanlığı Personeli Örnekleme <i>Examination of Communication Skills in Religious Services in Terms of Some Variables: Sample of Presidency of Religious Affairs Personnel</i> Mustafa Memiş	81-101
İslam Dünyasında Din Psikolojisi Çalışmaları (800-1406): Genel Bir Değerlendirme <i>Psychology of Religion Studies in the Islamic World (800-1406): A General Overview</i> Cengiz Maden.....	103-129
Psiko-Fenomenolojik Açıdan Yahudilikte Arınma Ritüelleri <i>Purification Rituals in Judaism from Psycho-Phenomenological Perspective</i> Mustafa Turhal.....	131-168
Türk Din Psikolojisinde Öncü Bir İsim: Hüseyin Peker Üzerine Biyografik Bir Araştırma <i>A Leading Figure in Turkish Psychology of Religion: A Biographical Research on Hüseyin Peker</i> Mustafa Koç.....	169-231

■ **Kitap İncelemeleri** | Book Reviews

Yeni Dini Hareketlerin Psikolojisi

The Psychology of New Religious Movements

Mustafa Atak.....233-243

Din Psikolojisinin 300'ü

300 of the Psychology of Religion

Ali Yüksel.....245-252

■ **Söyleşi** | Interview

Prof. Dr. Neda Armaner (1920-2022)

Professor Neda Armaner (1920-2022)

Halime Hilal Taşkın.....253-259

■ **Yazar Bilgileri** | Author Information.....261-263

■ **Yayın ve Yazım İlkeleri** | Principles of Publishing and Writing.....265-268

Issue: 5 Year: 2022 June
ISSN: 2687-2722

TURKISH JOURNAL FOR THE PSYCHOLOGY OF RELIGION

5

Sayı: 6 Yıl: 2022 Aralık
ISSN: 2687-2722

**TÜRK
DİN PSİKOLOJİSİ
DERGİSİ**

6

Türk Din Psikolojisi Dergisi
Turkish Journal for the Psychology of Religion

İçindekiler | Contents

■ Editörden From Editor.....	7-8
■ Makaleler Articles	
Peygamber Tasavvuru ile Dini Tutum Arasındaki İlişki Üzerine Nicel Bir Araştırma <i>A Quantitative Study on the Relationship Between the Prophet Image and Religious Attitude</i> Hakan Sari & M. Naci Kula.....	9-29
Türk Din Psikolojisi Çalışmalarında “Din ve Psikopatoloji” Literatürü (1973-2022) Üzerine Bir Araştırma <i>A Research on “Religion and Psychopathology” Literature (1973-2022) in Turkish Psychology of Religion Studies</i> Esma Zennure Kavurkacı.....	31-76
Dindarlık ile Evrim Teorisini Kabul Etme Arasındaki İlişki: Nicel Bir Araştırma <i>The Relationship Between Religiosity and Acceptance of the Theory of Evolution: A Quantitative Study</i> Oğuzhan Avan & Hasan Kayıklık.....	77-99
Psiko-Fenomenolojik Açıdan Hristiyanlıkta Arınma Ritüelleri <i>Purification Rituals in Christianity from Psycho-Phenomenological Perspective</i> Mustafa Tural.....	101-124
Dindarlık ile Sanatsal Tutum Arasındaki İlişki Üzerine Nicel Bir Araştırma <i>A Quantitative Study on the Relationship Between Religiosity and Artistic Attitude</i> Mustafa Memiş.....	125-163
Türk Din Psikolojisinde Akademisyen Bir Din Psikoloğu: Hasan Arslan Üzerine Biyografik Bir Araştırma <i>An Academical Psychologist of Religion in Turkish Psychology of Religion: A Biographic Research on Hasan Arslan</i> Mustafa Koç.....	165-233

■ **Kitap İncelemeleri** | Book Reviews

Dindarlık, Umut ve İyimserlik İlişkisi

The Relationship of Religiosity, Hope and Optimism

Kübra Bulut..... 235-244

Psikanalizin Dinsel Serüveni

The Religious Adventure of Psychoanalysis

Mervenur Uzgur..... 245-255

■ **Yazar Bilgileri** | Author Information.....257-259

■ **Yayın ve Yazım İlkeleri** | Principles of Publishing and Writing.... 261-264

Issue: 6 Year: 2022 December
ISSN: 2687-2722

TURKISH JOURNAL FOR THE PSYCHOLOGY OF RELIGION

6

Sayı: 7 Yıl: 2023 Haziran
ISSN: 2687-2722

TÜRK DİN PSİKOLOJİSİ DERGİSİ

7

Türk Din Psikolojisi Dergisi
Turkish Journal for the Psychology of Religion

İçindekiler | Contents

■ Editörden From Editor.....	7-8
■ Makaleler Articles	
İlk Yetişkinlik Döneminde Dini Yönelim ve Mutluluk İlişkisi: Isparta Örneği <i>The Relationship between Religious Orientation and Happiness in Early Adulthood: Sample of Isparta</i> Mahmut Kurnaz & Hâbil Şentürk	9-42
Orta Yetişkinlik Döneminde Sorumluluk ve Dindarlık İlişkisi Üzerine Nicel Bir Araştırma <i>A Quantitative Research on the Relationship Between Responsibility and Religiosity in Middle Adulthood</i> Yasin Samet Kazel.....	43-69
Diasporada Din ve Kimlik: Almanya'daki Genç Türk Göçmenler Üzerine Nitel Bir Araştırma <i>Religion and Identity in the Diaspora: A Qualitative Study on Young Turkish Immigrants in Germany</i> Abdulcelil Gürbüz.....	71-91
Evrimsel Din Psikolojisi Perspektifinden Hayatta Kalabilme Ögesi Olarak Din <i>Religion as an Element of Survival from the Perspective of Evolutionary Psychology of Religion</i> Tevhide Demirel.....	93-114
Türk Din Psikolojisi Çalışmalarında "Tasavvuf Psikolojisi" Literatürü (1946-2022) Üzerine Bir Araştırma <i>A Research on "Sufi Psychology" Literature (1946-2022) in Turkish Psychology of Religion Studies</i> Halime Hilal Taşkın.....	115-130

Türk Din Psikolojisinde Akademisyen Bir Din Psikoloğu: Abdulvahit İmamoglu Üzerine Biyografik Bir Araştırma <i>An Academical Psychologist of Religion in Turkish Psychology of Religion: A Biographic Research on Abdulvahit İmamoglu</i> Mustafa Koç.....	131-191
--	---------

■ **Kitap İncelemeleri** | Book Reviews

Yapay Zekâ, Transhümanizm ve Din <i>Artificially Intelligence, Transhümanism and Religion</i> Muhammet Midilli.....	193-200
Sosyal Psikoloji Bağlamında Önyargı ve Din <i>Prejudice and Religion in the Context of Social Psychology</i> Elif Nihal Aktay.....	201-209

■ **Yazar Bilgileri** | Author Information.....211-213

■ **Yayın ve Yazım İlkeleri** | Principles of Publishing and Writing....215-218

Issue: 7 Year: 2023 June
ISSN: 2687-2722

TURKISH JOURNAL FOR THE PSYCHOLOGY OF RELIGION

7

Sayı: 8 Yıl: 2023 Aralık
ISSN: 2687-2722

**TÜRK
DİN PSİKOLOJİSİ
DERGİSİ**

8

Türk Din Psikolojisi Dergisi
Turkish Journal for the Psychology of Religion

İçindekiler | Contents

■ İthaf Dedication.....	5
■ Editörden From Editor.....	9
■ Makaleler Articles	
Gençlerin Dine Bakışı: Üniversite Örneklemleri Üzerine Bir Saha Araştırması <i>Youth's Perspective on Religion: A Field Research on the Sample of University Students</i> Mesut Zavalı.....	11-43
Tıp Etiği Bağlamında Kürtaj ve Ötanazi: İnanç Sistemleri Açısından Bir Değerlendirme <i>Abortion and Euthanasia in the Context of Medical Ethics: An Evaluation from the Perspective of Belief Systems</i> Rabia Coşgun.....	45-64
Covid-19 Hastalarında Dini Başa Çıkma Üzerine Nitel Bir Çalışma <i>A Qualitative Study on Religious Coping in Covid-19 Patients</i> Ramazan Öncül.....	65-80
Psiko-Fenomenolojik Açıdan İslam'da Arınma Ritüelleri <i>Purification Rituals in Islam from Psycho-Phenomenological Perspective</i> Mustafa Tural.....	81-111
Otuzmlı Çocukların Anne-Babalarında Depresyon ile Dini Başa Çıkma Arasındaki İlişki: Konya Örneklemleri <i>The Relationship Between Depression and Religious Coping in Parents of Children with Autism: The Sample of Konya</i> M. Zahid Küçükdereli & Mehmet Akgül.....	113-137
■ Kitap İncelemeleri Book Reviews	
Siber Psikoloji: Kişilik ve Dindarlık <i>Cyber Psychology: Personality and Religiosity</i> Mervener Uzgun.....	139-147

Pozitif Psikolojide Umut ve Dindarlık
Hope and Religiosity in Positive Psychology

Zahide Çakar.....149-156

■ **Söyleşi** | Interview

Prof. Dr. Hüseyin Peker (1953-2023)
Professor Hüseyin Peker (1953-2023)

Halime Hilal Taşkın.....157-162

■ **Yazar Bilgileri** | Author Information.....163-165

■ **Yayın ve Yazım İlkeleri** | Principles of Publishing and Writing.....167-170

Issue: 8 Year: 2023 December
ISSN: 2687-2722

**TURKISH JOURNAL FOR
THE PSYCHOLOGY OF RELIGION**

8

Sayı: 9 Yıl: 2024 Haziran
ISSN: 2687-2722

TÜRK DİN PSİKOLOJİSİ DERGİSİ

9

Türk Din Psikolojisi Dergisi
Turkish Journal for the Psychology of Religion

İçindekiler | Contents

■ **Editörden** | From Editor.....7-8

■ **Makaleler** | Articles

Boşanma Sürecindeki Bireylerde Başa Çıkma Stratejileri ve Dini Başa Çıkma Üzerine Bir Araştırma

A Study on Coping Strategies and Religious Coping in Individuals Going Through the Divorce Process

Esma Salim & Hüseyin Certel.....9-40

Bilişsel Psikoloji Perspektifinden Din ve Maneviyat

Religion and Spirituality from the Perspective of Cognitive Psychology

Büşra Şekerli.....41-62

Depremin Lise Öğrencilerinin Dinsel İnanç-Tutum-Davranış Örüntüleri Üzerindeki Etkileri: 2023 Diyarbakır Depremi Üzerine Nitel Bir Araştırma

Effects of the Earthquake on High School Students' Patterns of Religious Beliefs-Attitudes-Behaviors: A Qualitative Study on the 2023 Diyarbakır Earthquake

Rahime Şule Önen & Muhammed Kızılgeçit.....63-98

Türk Din Psikolojisi ve Pedagojisi Çalışmalarında “Değerler Psikolojisi ve Pedagojisi” Literatürü (1975-2023) Üzerine Bir Araştırma

A Study on the Literature of “Values Psychology and Pedagogy” in Turkish Psychology and Pedagogy of Religion Studies (1975-2023)

Hanife Teker.....99-136

Din Psikolojisi Perspektifinden Dindarlık ve Tüketim İlişkisi Üzerine Kuramsal Değerlendirmeler

Theoretical Assessments on the Relationship Between Religiosity and Consumption from the Perspective of Psychology of Religion

Ayşenur Barak & Hasan Kaplan.....137-174

Türk Din Psikolojisinde Öncü Bir İsim: Ali Murat Daryal Üzerine Biyografik Bir Araştırma <i>A Leading Figure in Turkish Psychology of Religion: A Biographical Research on Ali Murat Daryal</i> Mustafa Koç.....	175-272
--	---------

■ **Kitap İncelemeleri** | Book Reviews

Sosyal Psikoloji: Bireylerden Gruplara İnanç <i>Social Psychology: Belief from Individuals to Groups</i> Rümeysa Sancak.....	273-284
İyi Oluş ve Din <i>Well-being and Religion</i> Feyza Nur Taşkaya.....	285-292
Psikanaliz ve Zen-Budizm <i>Psychoanalysis and Zen-Buddhism</i> Yiğit Sefa Kalava.....	293-302

■ **Yazar Bilgileri** | Author Information.....303-306

■ **Yayın ve Yazım İlkeleri** | Principles of Publishing and Writing.....307-310

Issue: 9 Year: 2024 June
ISSN: 2687-2722

**TURKISH JOURNAL FOR
THE PSYCHOLOGY OF RELIGION**

9

Sayı: 10 Yıl: 2024 Aralık
ISSN: 2687-2722

**TÜRK
DİN PSİKOLOJİSİ
DERGİSİ**

10

Türk Din Psikolojisi Dergisi
Turkish Journal for the Psychology of Religion

İçindekiler | Contents

■ İthaf Dedication.....	7
■ Editörden From Editor.....	11-12
■ Makaleler Articles	
Din Psikolojisi Perspektifinden Sistem Haklılaştırma Teorisi: Uygulama Konuları ve İmkânı <i>System Justification Theory from the Perspective of the Psychology of Religion: Application Issues and Potential</i> Ayşe Gül Güler Ünal.....	13-34
Din Psikolojisi Perspektifinden Turgut Uyar'ın Şiirlerinde Tanrı Tasavvuru <i>The Image of God in Turgut Uyar's Poetry from the Perspective of the Psychology of Religion</i> Ayşe Nur Biçer.....	35-54
Gazalî'ye Göre İslami Psikolojinin Temel Kavramları <i>The Fundamental Concepts of Islamic Psychology According to al-Ghazali</i> Elif Nurdan Gökçe & Hüseyin Certel.....	55-78
Türk Din Psikolojisi Çalışmalarında 'İnanç Psikolojisi' Literatürü (1967-2023) Üzerine Bir Araştırma <i>A Study on the Literature of 'Psychology of Belief' (1967-2023) in Turkish Psychology of Religion Studies</i> Elif Nihal Aktay.....	79-102
Dindarlık ile Akademik Başarı Arasındaki İlişki: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması <i>The Relationship between Religiosity and Academic Achievement: A Field Study on University Students</i> Seyidhan Kalkan & Mustafa Memiş.....	103-128
Türk Din Psikolojisinde Öncü Bir İsim: Kerim Yavuz Üzerine Biyografik Bir Araştırma <i>A Leading Figure in Turkish Psychology of Religion: A Biographical Research on Kerim Yavuz</i> Mustafa Koç.....	129-236

■ **Kitap İncelemeleri** | Book Reviews

Ruh Sağlığı ve Din

Mental Health and Religion

Oğuzhan Yılmaz.....237-250

Dini ve Manevi Deneyimlerin Sinirsel İzleri: Otonom Tepkiler

Neural Traces of Religious and Spiritual Experiences: Autonomic Responses

Şuheda Dinç Okudan.....251-258

Çocukların Bilişsel ve Dini Gelişiminde Ölüm Olgusu

The Phenomenon of Death in Children's Cognitive and Religious Development

Fatma Aslı Üral.....259-268

■ **Söyleşi** | Interview

Prof. Dr. Bedi Ziya Egemen (1908-1967)

Professor Bedi Ziya Egemen (1908-1967)

Sema Nur İlhan.....269-276

■ **Yazar Bilgileri** | Author Information.....277-280

■ **Yayın ve Yazım İlkeleri** | Principles of Publishing and Writing.....281-284

Issue: 10 Year: 2024 December
ISSN: 2687-2722

**TURKISH JOURNAL FOR
THE PSYCHOLOGY OF RELIGION**

10

Ek-2:
Tanıtım Afişleri

Türkiye’de alanında bir ilk

TÜRK DİN PSİKOLOJİSİ DERGİSİ

ve

TÜRK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK DERGİSİ

ilk sayı 2020’de

Makalelerinizi bekliyoruz.

www.dergipark.org.tr

Türkiye’de alanında bir ilk

**TÜRK
DİN PSİKOLOJİSİ
DERGİSİ**

**Makalelerinizi bekliyoruz
ilk sayı 2020’de**

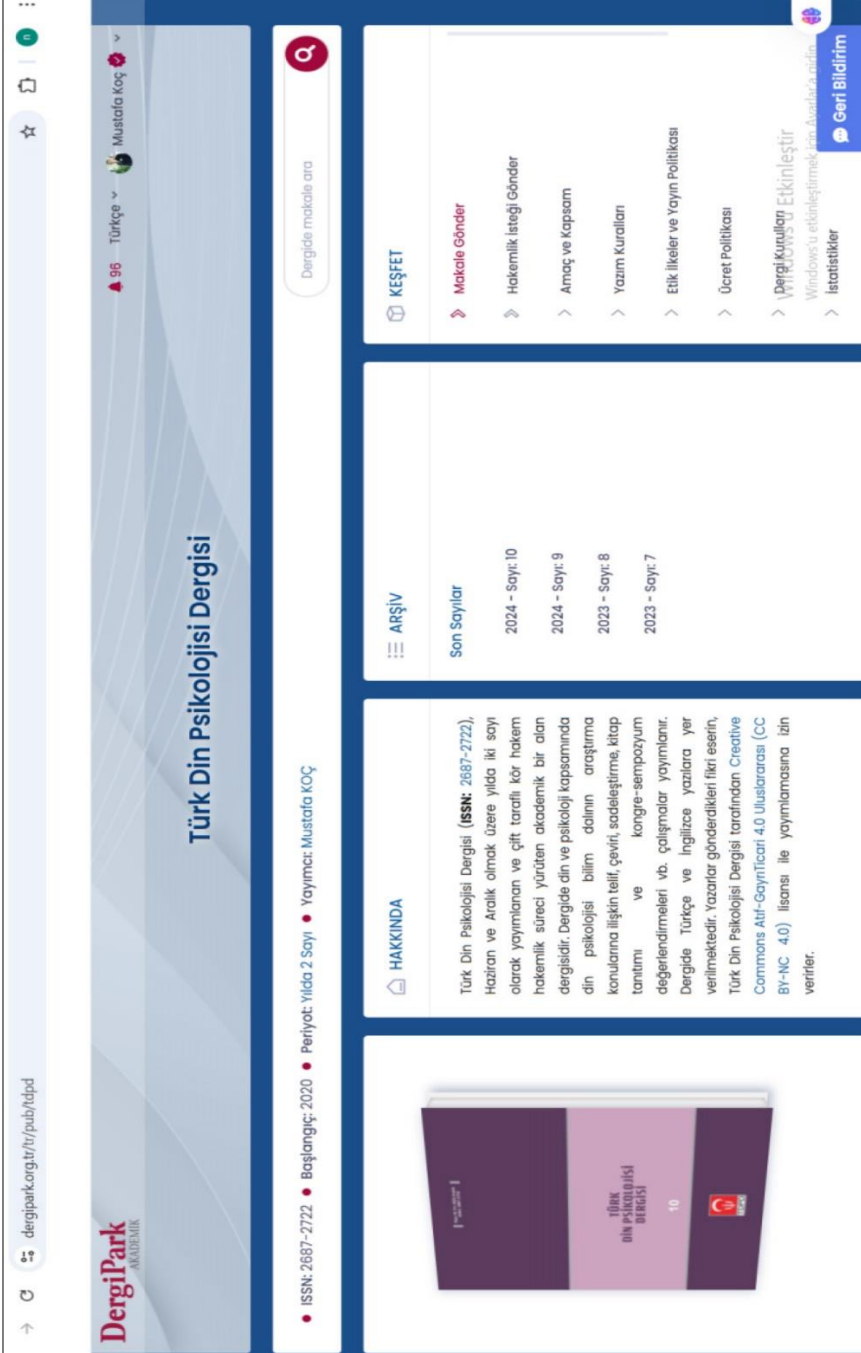
www.dergipark.org.tr

Ek-3:

Dergi Logoları
(Türkçe & İngilizce)

Ek-4:
Dergi İnternet Sitesi

Ek-5:

**Dergi Yazarları
(1. ve 10. Sayılar Arası)**

Bu ek bölümde, *Türk Din Psikolojisi Dergisi*'nin 1. ve 10. sayılar arasında yer alan yazarlar, alfabetik sıraya göre ve "isim, soyisim, (akademik unvan/pozisyon)" biçiminde bir şablonla sunulmuştur. Derginin ilgili sayılarında bazı yazarların birden fazla akademik yayına katkı sağlamış olmaları nedeniyle, yazar isimleri her sayı için ayrı ayrı tekrarlanmamış; her yazarın adı ve soyadı listede yalnızca bir kez belirtilmiştir. Ayrıca, yazarların akademik unvanları, bilimsel ürünlerinin yayınlandığı dönemlerdeki dergide belirtilen şekliyle korunduğu için güncellenmemiştir.

Abdulcelil Gürbüz (Doktora Öğrencisi)
Abdullah Dağcı (Doktora Öğrencisi)
Ahmet Canan Karataş (Doç. Dr.)
Ali Kerdige (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Ali Ulvi Mehmedoğlu (Prof. Dr.)
Ali Yüksel (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Âmine Akdemir (Öğretmen)
Asude Coşkunsever (Dr. Öğr. Üyesi)
Ayşe Gül Güler Ünal (Dr.)
Ayşe Nur Biçer (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Ayşenur Barak (Doktora Öğrencisi)
Belgizar Özbek (Doktora Öğrencisi)
Büşra Şekerli (Doktora Öğrencisi)
Cengiz Maden (Doktora Öğrencisi)
Çiğdem Fidan (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Deniz Koç (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Dilek Ayan (Doktora Öğrencisi)
Elif Nihal Aktay (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Elif Nurdan Gökçe (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Enes Hamza Kırıcı (Doktora Öğrencisi)
Esmâ Salim (Doktora Öğrencisi)
Esmâ Zennure Kavurkacı (Doktora Öğrencisi)
Fatma Aslı Üral (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Feyza Nur Taşkaya (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Habil Şentürk (Prof. Dr.)
Hakan Sarı (Araştırma Görevlisi)
Halime Hilal Taşkın (Doktora Öğrencisi)
Hanife Teker (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Hasan Kaplan (Prof. Dr.)

Hasan Kayıklık (Prof. Dr.)
Hüseyin Certel (Prof. Dr.)
Kader Bektaş (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Kader Cansu Abay (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Kübra Behti (Psikolojik Danışman)
Kübra Bulut (Araştırma Görevlisi)
Lutfiye Dere (Yüksek Lisans Öğrencisi)
M. Naci Kula (Doç. Dr.)
M. Zahid Küçükdereli (Uzman Öğretmen)
Mahmut Kurnaz (Psikolojik Danışman)
Mehmet Akgül (Prof. Dr.)
Mehmet Çınar (Dr.)
Melike İlerisoy (Doktora Öğrencisi)
Mervenur Uzgur (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Mesut Zavalı (Doktora Öğrencisi)
Muhammed Kızılgeçit (Prof. Dr.)
Muhammet Midilli (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Mustafa Atak (Dr. Öğr. Gör.)
Mustafa Koç (Prof. Dr.)
Mustafa Memiş (Dr.)
Mustafa Tural (Dr. Öğr. Üyesi)
Oğuzhan Avan (Doktora Öğrencisi)
Oğuzhan Yılmaz (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Rabia Coşgun (Doktora Öğrencisi)
Rahime Şule Önen (Doktora Öğrencisi)
Ramazan Öncül (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Rumeysa Ergin (Araştırma Görevlisi)
Rümeysa Sancak (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Sema Nur İlhan (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Seyidhan Kalkan (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Süleyman Abanoz (Dr.)
Sümeyye Çakıcı (Doktora Öğrencisi)
Sümeyye Nur Kaya (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Şuheda Dinç Okudan (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Tevhide Demirel (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Yasin Samet Kazel (Araştırma Görevlisi)
Yiğit Sefa Kalava (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Yusuf Fırıncı (Doktora Öğrencisi)
Yusuf Koç (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Zahide Çakar (Yüksek Lisans Öğrencisi)

